

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΠΛΟΣ, ΣΚΕΤΟΣ

© Νίκος Σακκάς
Καλαβρύτων 18, Γέρακας, 15344

© Εκδότης: ArtDrop, Polis-21
Σπαθαρικού 5, Μέσα Γειτονιά, 4004
Λεμεσός, ΚΥΠΡΟΣ
info@artdrop.net - www.artdrop.net
Δεκέμβριος 2014
ISBN: 978-9963-2981-2-9

Νίκος Σακκάς

Ελληνικός διπλός, σκέτος

Artdrop - 2014

Κεντρική έντυπη διάθεση:
Βιβλιοπωλείο: **έπί λέξει**
Ακαδημίας 32, ΑΘΗΝΑ
τηλ: +210 3388054

e-shop: **www.artdrop.net**
επικοινωνία: **info@artdrop.net**

Ψηφιακή έκδοση (ελεύθερη πρόσβαση):
www.artdrop.net/ellinikos
Μουσική υπόκρουση ψηφιακής έκδοσης:
Ludovico Einaudi

Στα αξέχαστα, πρώτα, χρόνια
Στα πραγματικά πρόσωπα τούτης της ιστορίας

Ευχαριστώ τον ιντερνετικό σταθμό RadioArt για την έμπνευση
και για τη συντροφιά

Όλα τριγύρω αλλάζουνε
κι όλα τα ίδια μένουν

Μ. Ρασούλης

Σημείωση:

Οι όροι Mandelbrot, Julia, fractal art προέρχονται από κλάδο των μαθηματικών και ειδικότερα των μαθηματικών του χάους, όπως πρωτοδιατυπώθηκαν απ' τον Benoît Mandelbrot.

Τα fractal είναι εικόνες που, καθώς “ζουμάρεις” στη λεπτομέρειά τους, αλλάζουν και αποκαλύπτουν ένα νέο σχέδιο, εντελώς απρόβλεπτο και ίδια, παράξενα, όμορφο με το αρχικό. Συνεχίζοντας όμως το ζουμάρισμα, γρήγορα φτάνεις ξανά, στα ίδια, στα αρχικά σχέδια.

Η διαδικασία δεν τελειώνει ποτέ. Μόνο, όταν σταματήσεις να μπορείς πια να ζουμάρεις.

Περιεχόμενα

Οι δύο φίλοι	11
Το άγγιγμα	20
Απόσταση	38
Ένα μεγάλο φως	47
Μετά τις εξετάσεις	51
Το fractal της λίμνης	57
Το χαμένο βήμα	67
Εξορία	69
Rodeo	78
Επιστροφή	90
Η συνάντηση	96

Οι δύο φίλοι

«Έλα να ζουζουνίσουμε, μελισσάκι μου!»

Αυτή ήταν η παράξενη φράση, πρόσκληση του Χάρη, για να διαδηλώνει, με κάθε ευκαιρία, τη μεγάλη του αγάπη για την Έλενα. Μια αγάπη, ριζωμένη φαίνεται μες στα απλά κι αφύσικα δυνατά ένστικτα του ζωικού μικροβασίλειου. Αυτό ήταν τ' αγαπημένο του κάλεσμα, όσο τουλάχιστον μπορούσε να συμπεράνει κανείς απ' τις δημόσιες εκδηλώσεις του, στις παρέες, στα πάρτι, στις μαζώξεις φίλων και παλιών συμμαθητών. Και προξενούσε η φράση αυτή παραξενιά στους κάθε φορά καινούργιους της παρέας. Και φόραγε τα ίδια, αμήχανα, χαμόγελα και στους παλιότερους. Το «μελισσάκι», ως ερωτική προσφώνηση, είναι βέβαια τελείως ασυνήθιστο, απρόσμενο κι αλλόκοτο χαϊδευτικό.

Ζουζούνιζε όμως ο Χάρης με το μελισσάκι του. Ζουζούνιζε ασταμάτητα. Όχι μόνο σε συγκεντρώσεις ιδιωτικές αλλά και σε δημόσιους χώρους. Σε καφενεία και μπαρ και θέατρα. Και το μελισσάκι, όπως ορίζει η γυναικεία τσαχπινιά, η καλά κρυμμένη πίσω απ' τον καθωσπρεπισμό της δημόσιας έκθεσης, έστελνε στην αρχή μήνυμα αποτρεπτικό. Σήμα πως δεν ήθελε, πως δεν ήταν η στιγμή κατάλληλη για ζουζουνίσματα. Τραβιόταν έτσι, συνήθως αυτόματα, λιγάκι μακριά απ' το Χάρη, σαν να 'θελε ν' αποκρούσει την πρόταση που μόλις της είχε κάνει, ν' ανταμώσουν δηλαδή και να τραγουδήσουν μαζί στη

μονότονη συχνότητα των μελισσών.

Για λίγο, μόνο, στην αρχή όμως. Για να βάλει αμέσως μετά μπρος τη μηχανή, ν' ανοίξει δειλά δειλά τα φτεράκια του, το μελισσάκι η Έλενα. Να τ' ανοίξει, και να τα κουνήσει μ' ορμή για να ζουζουνίσουν και να τ' ακούσει όλη η παρέα. Ν' ακουστούν κι ακόμη παραπέρα. Να μην αμφιβάλλει κανείς για τίποτα. Κι αν τύχαινε κι η προσοχή του Χάρη, κάπου στο μεταξύ χανόταν σε, ξαφνική, γειτονική, κουβέντα, που έτσι τυχαία ξεκίναγε κάποιος άλλος, τότε ήταν που ανέβαζε στροφές στα φτερά και αίμα στο κεφάλι, το μελισσάκι, η Έλενα. Κι αν, πάλι, η κοπιαστική, γρήγορη ταλάντωση των φτερών συνέχιζε να μην ακούγεται καλά, κι ο Χάρης συνέχιζε να παραμένει απορροφημένος στην παρέα, αφήνιαζε τότε από θυμό, το μελισσάκι η Έλενα. Θυμόταν ότι εκτός απ' τα φτερά είχε και το κεντρί. Αυτό ήταν σίγουρο κι ασφαλές εργαλείο, μάλλον απίθανο να περάσει κι αυτό απαρατήρητο. Δοκιμασμένη συνταγή, ο δρόμος ο σίγουρος για να του θυμίσει, του Χάρη, την πρόσκληση που μόλις της είχε κάνει και που τώρα, για μια στιγμή, φαινόταν σαν να την είχε κιόλας λησμονήσει.

Κι ο μέλισσας, ο Χάρης, μπροστά στον κίνδυνο του κεντριού της φίλης του, επανερχόταν αμέσως στις μικρές ηδονές του μικροβασιλείου του. Αποτραβιόταν απότομα απ' τη συζήτησή του. Απότομα και μ' αγένεια. Έβαζε πρώτα το μεγάλο όγκο του σε περιστροφική κίνηση κι αφού τον έφερνε φάτσα με την Έλενα, κοιτούσε αμέσως μετά την αγαπημένη του ασκαρδαμυκτί και με ύφος ικετευτικό, απολογητικό, για τη μεγάλη, στιγμιαία, απερισκεψία του. Για να χαθεί, τέλος, ζουζουνίζοντας μες στα φτερουγίσματα της καλής του.

Πιο πολύ όμως κι απ' τον αλλόκοτο αυτόν κώδικα των εντόμων, πέρα απ' τα ζωάκια και τα πετούμενα της ερωτικής τους φαντασίωσης, παραξένευε κι η ίδια τους η σχέση. Κυρίως αυτή. Φάνταζαν λοιπόν ο Χάρης κι η Έλενα, φάνταζαν σ' όλον τον κόσμο που τους γνώριζε, χωρίς εξαίρεση, ως δυο πλάσματα αλλιώτικα. Χειρότερα μάλλον, ως πλάσματα αταίριαστα. Που κουβάλαγαν επιπλέον τη βέβαιη υπόσχεση ότι, έτσι, αταίριαστα και θα παρέμεναν, στον αιώνα τον άπαντα. Με δυο λόγια, δε φαινόταν, στο μάτι το απ' έξω, να μοιάζουν ή να συμφωνούν σε κάτι. Λες και τους είχε σμίξει η μοίρα, όχι για κάποιον απ' τους γνωστούς λόγους, γενετήσιους, ψυχικούς, ωφελμιστικούς κι άλλους τέτοιους συνηθισμένους. Για πείραμα μάλλον καινούργιο και παράξενο τους είχε ανταμώσει. Για να ελέγξει τούτους τους δυο οργανισμούς του βασιλείου της, για να δοκιμάσει την αντοχή του καθένα τους στο άσχετο και στ' αλλιώτικο.

Κοινωνικός λοιπόν ο Χάρης, σπιτόγατος η Έλενα. Ψήλός ο Χάρης, κοντή η Έλενα. Χοντρός ο Χάρης, λεπτή η Έλενα. Κι η αύρα αυτή του αταίριαστου απλωνόταν μετά και στα πιο σημαντικά. Τα σκέπαζε και τούτα, όλα. Ροκ και τζαζ ο Χάρης, ταβέρνα και μπουζούκι η Έλενα. Σκι στον Παρνασσό ο Χάρης, ψώνια στην Ερμού η Έλενα. Περισσότερο μοιάζανε σαν να 'ταν από άλλο αστρικό σύστημα παρά σαν ν' ανήκαν στην ίδια οικογένεια πετούμενων. Κι αυτό δεν πέραγε απαρατήρητο. Και δεν πέραγε απαρατήρητο ούτε κι ότι γινόταν πάντα στο τέλος, πάντα μα πάντα, το σχέδιο κι η επιθυμία της Έλενας. Κι έκοβε μεμιάς, η παράξενη αυτή, η άσχετη σχέση, τη λαλιά απ' όλους τους άλλους. Και μέσα σ' όλους αυτούς τους άλλους, άφηνε άφωνο και το φίλο τού Χάρη, το Μηνά.

* * *

Ο Μηνάς με το Χάρη ήταν λοιπόν φίλοι, παλιοί. Είχαν και την ίδια ακριβώς ηλικία, δέκα μέρες τους χώριζαν μόνο. Μεγαλύτερος ο Χάρης. Απ' τα πρώτα χρόνια του δημοτικού σχολείου κρατούσε η γνωριμία τους. Μα και πριν συναντηθούν στην τρίτη τάξη του σχολείου, πριν από δέκα πια χρόνια, οι ζωές τους πορεύονταν πάνω σε ράγες παραπλήσιες.

Σε άλλες χώρες μεγάλωσαν, από οικογένειες της διασποράς προέρχονταν, που από σύμπτωση και μόνο, αποφάσισαν σε μια στροφή του χρόνου να γυρίσουν στην αρχική μήτρα. Κι έτσι, βρέθηκαν κι οι δυο τους στην πατρίδα, ταυτόχρονα, σε ηλικία οκτώ ετών.

Επέστρεψαν λοιπόν, την ίδια εποχή, και των δυο τους οι οικογένειες, στην Ελλάδα. Απ' τη Γερμανία του Μηνά, απ' το Σαλβαδόρ του Χάρη. Στο μόνο που 'μοιαζε τότε το Σαλβαδόρ με τη Γερμανία ήταν που ήταν κι οι δυο οι χώρες ολότελα διαφορετικές απ' την Ελλάδα. Απ' την Ελλάδα, που το 'φερε η τύχη και βρέθηκαν, την ίδια περίπου μέρα οι δυο τους, ο Μηνάς κι ο Χάρης, στην ίδια γειτονιά της, στο ίδιο σχολείο. Κάπου στα Ιλίσια, στην Αθήνα. Μέσα της δεκαετίας του '70, λίγο μετά που βγήκε η χώρα απ' τα σκοτάδια της δικτατορίας.

Έτσι, εντελώς αλλιώςικοί που ένωσαν με τ' άλλα παιδιά της τάξης τους, ήρθαν αμέσως πιο κοντά ο ένας στον άλλο. Έγιναν, αυτό που λέμε, κολλητοί. Καλοί μαθητές ήταν κι οι δυο τους τότε και τέτοιοι θα 'μεναν σ' όλη τους τη σχολική κι ακαδημαϊκή ζωή, τα κατοπινά τα χρόνια. Κάτι που, τον πρώτο καιρό τουλάχιστον, δεν πρέπει να 'ταν άσχετο και με τις λίγες παρέες που είχαν, και τον

πολύ χρόνο που τους περίσσευε, πέρα φυσικά απ' αυτόν που μοιράζονταν ανάμεσά τους.

Και μετά ήρθε και τους αντάμωσε κι η μουσική. Άλλα ακούσματα είχαν στις πρώτες τους πατρίδες, λογικό ήταν ο Καζαντζίδης και τα πολλά μεταδικτατορικά, επαναστατικά άσματα που 'παιζε ασταμάτητα το ραδιόφωνο εκείνη την εποχή, να τους ακούγονται παράξενα. Κι αφιερώθηκαν έτσι σε μουσικές πιο ουδέτερες, πιο παγκόσμιες, που τις καταλάβαιναν κι οι δυο καλύτερα. Σαν να λέμε ροκ, κι άλλα τέτοια παραπλήσια. Σε λίγα χρόνια η μουσική μπήκε ακόμη περισσότερο στη ζωή τους. Κιθάρα ο Μηνάς, φλάουτο ο Χάρης, έγιναν και ντουέτο μουσικό. Τότε ήταν που μπήκαν για τα καλά στην απομόνωση. Έκλεισαν την πόρτα σε κάθε άλλο άτομο. Κι ό,τι συνέβαινε με τη μουσική συνέβαινε σχεδόν μ' όλη τη ζωή τους. Τη ζωή τους, που προχωρούσε τόσο μοναχική, τόσο αλλιώςτικη απ' αυτή των άλλων παιδιών γύρω τους.

Κι έτσι, στην απομόνωση, κύλησαν τα χρόνια μέχρι που έφτασαν οι δυο τους στην εφηβεία. Χτύπησε τότε το κουδούνι της ηλικίας τους. Χτύπησε και τ' άκουσαν καλά. Χτύπησε δυνατά. Τόσο δυνατά που σκέπασε και τους πολλούς, άλλους, θορύβους της εποχής, τότε που ξεκίναγε αυτό που η κοινωνία γύρω τους θα ονόμαζε και θα προσδοκούσε ως 'αλλαγή'. Βρήκαν τότε λόγο αρκετό για να βγουν πια απ' τον αυτισμό, που μέσα του είχαν για τα καλά βολευτεί όλ' αυτά τα χρόνια. Δε θα μπορούσε να 'ναι αλλιώς. Την ένιωσαν δυνατά την ανάγκη, τον πόθο του θηλυκού, να ζωντανεύει μέσα τους, να τους κατακτά.

Πόθος πανανθρώπινος κι αυτός, ίδιος παντού στη γη. Κι επιπλέον ανίκητος. Τότε λοιπόν, την ίδια την εποχή εκείνη που αποφάσισαν να βγουν στον ανοιχτό αέρα, ν' ανοίξουν

πανιά για σμίξιμο γενετήσιο, τότε ήταν που είδαν και τον Καζαντζίδα και τις πολλές άλλες παραξενιές της εποχής με μάτι αλλιώτικο. Αποφάσισαν και προσπάθησαν να στήσουν και μ' όλ' αυτά μια γέφυρα. Να τα δουν με κάποια οικειότητα. Να τη δημιουργήσουν αν χρειαστεί. Να μην κλείνουν την πόρτα σ' ευκαιρίες. Να μπορέσει ν' ανοίξει ο κύκλος τους, ο φιλικός, να διευρυνθεί. Να μπουν έτσι μέσα κι άλλα άτομα. Θηλυκά εννοείται.

Δεκάξι ήταν όταν συνέβη το ξαφνικό εκείνο αντάμωμα και κόλλημα του Χάρη με την Έλενα. Γνωρίστηκαν σ' ένα πάρτι, που είχαν πάει οι δυο τους, ο Χάρης κι ο Μηνάς, μετά που αποφάσισαν ότι δεν ήταν πια ούτε σωστό ούτε σοφό ν' αρκούνται στην παρέα, μόνο, μεταξύ τους. Σε κείνο το πάρτι λοιπόν, άρχισε τις γλύκες ο Χάρης με την Έλενα. Είχαν, την εποχή εκείνη, μια απλουστευτική άποψη, οι δυο τους, για τις γυναίκες, Πέρα απ' την αφύσικη γλύκα που τους έπνιγε, το βλέπανε το θέμα κάτι σαν άφατο μυστήριο, που 'πρεπε με κάθε τρόπο να τ' αποκαλύψουν. Έτσι το ένιωθαν.

* * *

Ζούσε μέσα τους ακόμη η ανάμνηση μιας πρωτόγονης κι ανεκπλήρωτης έλξης που τους είχε σαλέψει, πριν δυο χρόνια, τα λογικά. Τη βιώσανε τότε κι οι δυο τους με την ίδια, πρωτόγνωρη, ένταση. Επρόκειτο για την ξαδέρφη του Χάρη, τη Ρινούλα. Πριν δυο χρόνια, στα πρώτα ξυπνήματα, όταν πορεύονταν όλοι τους, κι οι τρεις, τα δεκατέσσερα χρόνια.

Είχε ξεπεταχτεί τότε για τα καλά η ξαδέρφη η Ρινούλα. Ίσα που ξέραν ότι υπήρχε μέχρι εκείνη τη στιγμή. Χαζή

την ανέβαζαν, βλαμμένη την κατέβαζαν. Σημασία καμιά δεν έδιναν. Και νάσου, ξάφνου, η Ρινούλα γίνεται γυναίκα κανονική, γυναικάρα. Άγουρη μα και χυμώδης ομορφιά. Με καμπύλες σφριγγλές και λικνίσματα πετυχημένα. Με τσαχπινιά βαρσανιστική. Αλλάξανε τότε άποψη, για τη διανοητική επάρκεια της Ρινούλας, ριζικά. Βρήκαν το ενδιαφέρον τους για τα καλά. Ευκαιρία δεν έχαναν οι δυο τους, για ν' απλώσουν, ν' αγγίξουν, να φιλοτριφτούν. Την καταλάβαινε βέβαια τη δύναμή της η Ρινούλα και την τεστάριζε ανέξοδα σε τούτους δω τους δυο, τους άσφαιρους. Χωρίς να τη φοβίζει κάτι την ίδια κι ούτε φυσικά να νοιάζεται που τους έριχνε, τους δυο τους, σε μάταια προσμονή. Κι έβλεπε η Ρινούλα την αγχωτική τους συμπεριφορά, κι ένιωθε την κακότεχνα σκηνοθετημένη αδιαφορία τους. Κι έπαιρνε, απ' όλ' αυτά, σιγουριά μεγάλη. Κι όσο βαρσανίζονταν οι δυο τους, τόσο πιο αλύπητα τους ξάναβε και τους αποτέλειωνε η Ρινούλα. Και καμάρωνε μετά κι η ίδια για τη μεγάλη, την πλανεύτρα τη σαγήνη της.

Ήταν τότε η μεγάλη στιγμή που βγήκαν για πρώτη φορά απ' το καβούκι του μικρού, δικού τους κόσμου τα δυο αγόρια. Απ' τα δωματιάκια τους με τα δισκάκια της ροκ, τα φλάουτα και τις κιθάρες, τα βιβλία και τις πολλές πολλές κουβέντες. Είχαν ολότελα τρελαθεί οι δυο τους με την αύρα και την εικόνα και τις μυρωδιές της Ρινούλας. Κι είχαν αποτρελαθεί και μ' όλα αυτά τα τρομερά που ξεδίπλωνε μετά η φαντασία τους. Κάπως υπόγεια όμως, λιγάκι θολά και χωρίς κατεύθυνση. Η ηλικία ήταν ακόμη τέτοια, που δεν έφτιαχνε εύκολα απόφαση, κι ας είχε χαθεί ολότελα ο ύπνος.

Μια στιγμή μονάχα σκέφτηκε ο Μηνάς, που δεν είχε κι αιμομικτικά εμπόδια, σκέφτηκε λοιπόν να βάλει στόχο.

Τον έβαλε όμως το στόχο μόνο στο μυαλό του, και στο μυαλό, μόνο, οι στόχοι αυτοί, χωρίς δηλαδή να συμμετέχουν φυχή και χέρια, συνήθως δεν καταφέρνουν κάτι.

Κι απόμεινε ο Μηνάς αναποφάσιστος. Άπραγος, χωρίς να το πετύχει να ξεδιπλώσει μια κάποια ιστορία. Που, έτσι κι αλλιώς, μάλλον θ' απογοήτευε τη Ρινούλα, που ήταν τότε με τ' αρσενικά σε πρόβες μάλλον, και βολές δοκιμαστικές, κι ανόρεχτη ακόμη για εμπλοκή μάχης.

Κι έτσι, αρκέστηκε ο Μηνάς να ζωντανεύει τη Ρινούλα στη φαντασία του. Εκεί που 'χε περισσότερη ελευθερία στο χειρισμό της. Μέχρι και το Χάρη προσκαλούσε και μοιραζόταν το κορμί της, την ώρα εκείνη της μεγάλης του έξαψης. Κι ήταν αυτό μια ελάχιστη, μια σπάνια ιδέα, που δεν τόλμησε ποτέ να μοιραστεί με το φίλο του το Χάρη. Ούτε να τον ρωτήσει τόλμησε, αν κι ο ίδιος, την ώρα του γλυκού του βάσανου, τον φώναζε κι εκείνον στην παρέα τους.

* * *

Τώρα όμως που ξεδίπλωνε η ιστορία του Χάρη με την Έλενα, κατάφερε ο Μηνάς, στο φως της πρώτης εκείνης, κοινής τους, μεγάλης αναστάτωσης, κατάφερε κι έκανε ένα βήμα παραπάνω. Είδε και λίγο πέρα απ' τη γλύκα του θηλυκού. Πράγμα βέβαια τότε και για τις δικές τους συνθήκες κι ανησυχίες ιδιαίτερα δύσκολο. Κατάφερε όμως κι έκανε και μια δεύτερη σκέψη, πέρα απ' τη γενετήσια. Του φάνηκε, διάβOLE, άτομο άσχετο η Έλενα. Κι ούτε κι είχε καμιά αύρα που να μπορεί έστω και να πλησιάσει τον πήχη, που τους τον είχε πια βάλει πολύ, μα πολύ, ψηλά η Ρινούλα. Άσχετο κι αδιάφορο άτομο του

φάνταζε. Κι ούτε κάτι ιδιαίτερο απ' ομορφιά. Κι έτσι που 'ξερε καλά το φίλο του, κι έτσι που 'χε κι ο ίδιος μια απόσταση απ' το ειδύλλιο του Χάρη, και το μυαλό του ήταν καθαρό κι όχι θολωμένο, κατάφερε κι είδε απ' την πρώτη τη στιγμή αυτό που, σε λίγο καιρό, έμελλε να δει ο κόσμος όλος. Ότι δηλαδή ο Χάρης την Έλενα, αν δεν ήταν το βάθρο αυτό του πολιτισμού του ανθρώπου, το αφόρητο δηλαδή γενετήσιο ένστικτο, ούτε που θα την πρόσεχε ποτέ στο δρόμο.

Πίστεψε τότε ο Μηνάς ότι θα ξέδινε κάπως ο φίλος του, θα 'βλεπε μετά τα πράγματα πιο καθαρά και, χωρίς αμφιβολία, θα ξέκοβε απ' το δίχτυ της Έλενας. Έστω κι αν έπρεπε να το χαλάσει πρώτα το δίχτυ, να το κόψει για να ξεκόψει μετά κι ο ίδιος.

Το άγγιγμα

Η ιστορία του Χάρη με την Έλενα συντάραξε την καθημερινότητα του Μηνά. Κι αφού την ανακάτεψε πρώτα με δύναμη, μετά την άδειασε. Εκεί που ήταν οι δυο τους ασταμάτητα μαζί, έγιναν ξαφνικά απόμακροι. Χαθήκανε. Έφτασαν να βλέπονται μια δυο φορές το μήνα. Κι ακόμη κι αυτές τις λιγοστές φορές, βρίσκονταν κρυφά, σχεδόν παράνομα. Το μελισσάκι δεν άφηγε πολλά περιθώρια κινήσεων. Χωρίς πάλι αυτό να 'χει να κάνει απαραίτητα με το Μηνά τον ίδιο. Το Μηνά εξάλλου ελάχιστα τον γνώριζε η Έλενα κι ακόμη λιγότερο νοιαζόταν για να τον γνωρίσει. Είχε φαίνεται κάποιο πρόβλημα με τον κόσμο. Κάποιο πρόβλημα γενικότερο. Κάτι, ίσως, σαν ανασφάλεια, σαν καχυποψία. Που την έπειθε ότι αυτά τα χασομέρια κι η παρέα η ασταμάτητη του καλού της με το Μηνά ήταν κάτι το σχεδόν αφύσικο. Έπρεπε ασφαλώς να μπει ένα όριο. Ίσως κι ένα τέλος.

Κι ο Χάρης, τι άλλο, πήρε ασφαλώς το ζουζουνομήνυμα χωρίς καθυστέρηση ή άλλη δυσκολία. Το πήρε και τ' αφομοίωσε και το 'κανε δικό του. Κι ήρθε να θεωρεί απόλυτα λογικό, σχεδόν αυτονόητο και φυσικό, να βλέπει πια τον καθημερινό, για δέκα χρόνια, φίλο του, τη μόνη συντροφιά της παιδικής κι εφηβικής του ηλικίας, να τον βλέπει, άντε μια δυο φορές το μήνα κι αυτές με πίεση. Και τότε ακόμη να κρυφοκοιτάει το ρολόι, μην τύχει κι εκπνεύσει η ολιγόωρη άδεια κι αντί για ζουζουνίσματα

τον περιμένει, πάλι, κανένα κεντρί. Αλλά και τις σπάνιες πια φορές, που ήταν μαζί με το Μηνά, όλο για τον τρελό του έρωτα τού μιλούσε. Γενικά όμως, αφηρημένα, χωρίς τεχνικές λεπτομέρειες, που ήταν αυτές που πραγματικά έκαιγαν το Μηνά. Χωρίς να περιγράφει στο Μηνά πόσο τέλος πάντων έμοιαζαν αυτά που ζούσε τώρα που 'σμιξε επιτέλους σαρκικά με θηλυκό, μ' εκείνα που σκάρωνε, παλιότερα, η φαντασία τους. Κι αν καμιά φορά ρωτούσε πράγματα συγκεκριμένα ο Μηνάς, αν προσπαθούσε να φωτίσει κάπως κείνα που ξάναβαν παλιότερα την φαντασία και το κορμί τους, σαν τα συζήταγαν, απάντηση συγκεκριμένη δεν έπαιρνε. Χανόταν, εύκολα, η συζήτηση μες στις γενικότητες και στα ζουζουνίσματα.

«Πόση ώρα βαστάει ρε Χάρη;» είχε τολμήσει, με θάρρος, να ρωτήσει μια φορά ο Μηνάς. Κι ο Χάρης κατάφερε πάντα να τον προσγειώνει και να τον απογοητεύει. «Ρε Μηνά, τι μου λες τώρα; Είμαστε συνέχεια μες στη γλύκα και στον έρωτα». Έτσι, ξενέρωτα, απαντούσε ο Χάρης. Ο Χάρης, που οι διηγήσεις του για τη Ρινούλα, ήταν πάντα τόσο λεπτομερείς, τόσο καλά στοχευμένες στα κρίσιμα τα μέρη του κορμιού της κι έφερναν πάντα ταραχή μεγάλη και διέγερση. Ίδια μ' αυτή της αχαλίνωτης φαντασίας του ίδιου του Μηνά.

Τι να πει τώρα ο Μηνάς και τι να κάνει; Αρμόδιος για να κλονίσει το μελισσοβασίλειο του Χάρη δεν ένιωθε για να 'ναι. Να 'χει τέτοιο δικαίωμα δεν το πίστευε. Μετά, όπως και να το κάνεις, είχε μπει σε νέα φάση ο φίλος του. Άλλοι νόμοι κι άλλες δυνάμεις τον κυβερνούσαν. Τι ήξερε ο ίδιος απ' αυτά; Ένωθε να μη μπορεί να πει πολλά. Να μην έχει την εμπειρία.

Όμως, κάτι δεν του καλο 'ρχόταν του Μηνά. Κάτι σαν

να μην ταίριαζε καλά ανάμεσα σ' αυτά που 'βλεπε τώρα να περνάει ο Χάρης, και κείνα τ' άλλα, τα σπουδαία. Εκείνα που του ζωντάνευε η φαντασία του κάθε φορά που, εδώ και δυο χρόνια, ενωνόταν και γινόταν ένα με τη Ρινούλα. Παρέα και με το Χάρη καμιά φορά. Και τον στεναχώραγε πολύ, που 'βλεπε τώρα καλά ότι ούτε μια γνώμη, ούτε μια εικόνα εμπειρική δε θα 'παιρνε ποτέ απ' το Χάρη. Όσο κι αν τον ρώταγε γι' αυτό που κυρίως τον ενδιέφερε. Για το αν έμοιαζαν δηλαδή τα πράγματα που τώρα ζούσε ο Χάρης, μ' εκείνα που σκέφτονταν και συζητούσαν παλιότερα οι δυο τους. Και τους λιγούρευαν τότε και τους αναψοκοκκίνιζαν με ίδιο κι απαράλλαχτο τρόπο.

Κι έτσι, απόμεινε μια θολή στεναχώρια στο Μηνά. Μια στεναχώρια που έχασε το φίλο του χωρίς να καταλαβαίνει το γιατί. Και χωρίς καν να παίρνει και καμιά απάντηση συγκεκριμένη, ίσως και καμιά συμβουλή, για όλ' αυτά τα μυστήρια που τον παίδευαν και τον τυραννούσαν. Αδίκωπα. Και το χειρότερο, κατηγορούσε τον εαυτό του ότι δε μπορούσε πια, για πρώτη φορά, να χαρεί με τη χαρά του φίλου του. Απ' τη μια άδειασε ξαφνικά η ζωή του. Η Έλενα τον είχε κλωτσήσει για τα καλά έξω απ' το χρόνο και τη ζωή του Χάρη. Κυρίως όμως ήταν που κάτι δεν καταλάβαινε σ' αυτά που έβλεπε. Του φαίνονταν ρηχά, δεν τα πίστευε. Κι αυτό του 'φερνε στεναχώρια για το Χάρη τον ίδιο μάλλον, παρά για τον εαυτό του.

Κι ήταν μετά και το φάντασμα της Ρινούλας που δεν τον άφηγε, στιγμή, σε ησυχία. «Δεν είναι έτσι οι γυναίκες καημένε Μηνά, δεν είναι έτσι! Δες καημένε μου τι θα κάνεις, να μείνεις μακριά από τέτοια μοναστήρια άοσμα, που μέσα τους φυλακίστηκε ο καημένος ο ξάδερφός μου». Έτσι του μήναγε η Ρινούλα όταν ερχόταν στην

οπτασία του. Και τον πλημμύριζε μετά με τις μαγικές μυρωδιές του άγουρου κορμιού της, και τον αποτέλειωνε.

* * *

Τελείωναν στο μεταξύ και το σχολείο. Ετοιμάζονταν για εξετάσεις, εισαγωγικές. Πολυτεχνείο ο Μηνάς, οικονομικά ο Χάρης. Περισσότερο για μαθηματικά και πολυτεχνεία μιλούσε μέχρι πριν λίγο κι ο Χάρης. Μέχρι λίγο πριν που συνάντησε την Έλενα. Μετά του προέκυψε, έτσι ξαφνικά, και τούτη η στροφή. Χωρίς καμιά αμφιβολία, επιρροή κι αυτή κι επιβολή της Έλενας. Κι αυτή εξάλλου για κει ετοιμαζόταν να δώσει εξετάσεις. Σίγουρα έτσι ήταν λοιπόν! Τον αλλαξοδρόμισε η Έλενα. Είχε τον τρόπο της σε κάτι τέτοια. Πώς αλλιώς του προέκυψε, έτσι εύκολα, μια τέτοια νέα ιδέα;

Έτσι λοιπόν, και στο φροντιστήριο που πήγαιναν, στο κέντρο της Αθήνας, σε άλλον όροφο ήταν. Στον τρίτο ο Μηνάς, στον πρώτο ο Χάρης. Κι από κοντά η Έλενα. Μαζί έρχονταν, μαζί έφευγαν οι δυο τους. Ζουζουνίζονταν. Κι αδιαφορώντας για κάθε τι άλλο, φυσικά και για την παρουσία του Μηνά.

Και μετά βέβαια η άλλη απόσταση, η μεγάλη. Αυτή η μεταξύ τους. Αυτή που σίγουρα τους την επέβαλε η Έλενα. Ή μήπως, πάλι, ήταν υπερβολικός; Ή μήπως αυτά τα πράγματα, των σχέσεων, έτσι πάντα προχωράνε; Έτσι σκεφτόταν ο Μηνάς όταν αμφισβητούσε τον εαυτό του. Και τον έλουζε μετά ο κρύος ο ιδρώτας κι η απελπισία.

Τον έτρωγαν λοιπόν οι απορίες το Μηνά. Όμως, αυτό το τελευταίο το ενδεχόμενο, ότι δηλαδή μπορεί και του ίδιου να του συμβεί κάτι τ' αντίστοιχο μ' αυτό που έβλε-

πε τώρα στο φίλο του τον έκαιγε και τον τρομοκρατούσε.

* * *

Εκείνη τη μέρα, καθώς ο Μηνάς κατέβαινε τη σκάλα στο φροντιστήριο, έπεσε καταπάνω στο Χάρη. Αγκαλιά τον βρήκε, όπως συνήθως συνέβαινε, με την Έλενα. Στη γενική θέα όλου του, εμβρόντητου, πρώτου ορόφου. Είχε κακή διάθεση ο Μηνάς κι αυτή ήταν φαίνεται που βοήθησε κι έκανε και του φάνηκε το σύμπλεγμα του Χάρη με τη φίλη του, υπό τα έκπληκτα βλέμματα όλων των συμμαθητών τους, ως κάτι το ιδιαίτερα κακόγουστο κι αποκρουστικό. Ένωσε κάτι ακραίο, κάτι που πλησίαζε στην αηδία.

Κι έτσι, όταν ο Χάρης, σε μια σπάνια επίδειξη θάρρους τον ρώτησε αν ήθελε να πάνε, οι τρεις τους, για μια μπύρα, η προηγούμενη η αηδία βγήκε πάνω απ' την παραξενιά που του 'φερε τώρα η πρόταση του Χάρη. Και πάνω κι απ' την παράξενη, τη σιωπηρή, πλην πρωτοφανή, αποδοχή της Έλενας. Απ' το μυαλό του πέρασαν δυο τρεις φορές, που 'χε ξανασυμβεί κάτι τέτοιο στο παρελθόν. Μια τέτοια δηλαδή, δειλή πρόταση απ' το Χάρη. Θυμήθηκε πόσες πολλές δουλειές είχε πάντα η Έλενα, πόσο αδύνατο ήταν τελικά να πάνε κάπου μαζί. Και πώς η Έλενα επανέφερε γρήγορα στην τάξη και το Χάρη, που άλλαζε άρδην ύφος, ανακαλούσε απολογητικά την πρότασή του και συγκατένευε γρήγορα κι επιβεβαιωτικά για τις τόσες, πολλές, υποχρεώσεις της πολυάσχολης φίλης του.

«Όχι ρε Χάρη, προτιμώ να πάω μια βόλτα, να περπατήσω. Μια άλλη μέρα», απάντησε ο Μηνάς. Κι απόρησε μετά κι ένωσε κι άσχημα με το πόσο τυπικές κουβέντες μπορούσε κι έλεγε. Με το Χάρη τα είχε όλα μοιρασθεί,

ακόμη και το κορμί της Ρινούλας, εκεί, στις πρώτες του ερωτικές φαντασιώσεις. Και να που τώρα του αποκρινόταν σαν να 'ταν ένας άσχετος. Και του 'λεγε πράγματα αταίριαστα και πράγματα ψεύτικα.

Ένωσε ένα ρίγος ασχήμιας να τον πλημμυρίζει. Δυνάμωσε εκείνο το προηγούμενο κακό συναίσθημα, που τον κυρίευσε, έτσι αυτόματα, όταν τους είδε μαζί να ερωτοτροπούν. Ήρθε τώρα κι ένα άλλο και τ' αντάμωσε και το μεγέθυνε και το 'κανε ακόμη πιο ανυπόφορο. Η δική του η ασχήμια ήταν. Αυτή η ψεύτικη κι η ρηχή η τυπικότητα που μόλις τώρα εκστόμιζε. Για πρώτη φορά μίλησε με ύφος που δεν είχε ποτέ άλλοτε υπάρξει μεταξύ τους. Ένωσε ντροπή, ένωσε ανάγκη να φύγει αμέσως, χωρίς άλλη κουβέντα.

Ευτυχώς τον βοήθησε η Έλενα. Σχεδόν του διόρθωσε τη διάθεση. «Εντάξει ρε Μηνά, αλλά μη μας αποφεύγεις τόσο. Ξέρεις πόσο σε νιώθει δικό του άνθρωπο ο Χάρης», είπε η Έλενα. Κι ανακουφίστηκε, κάπως, ο Μηνάς.

* * *

Έμπαινε όμως μετά γρήγορα στην αμφιβολία. Τέτοιος χαρακτήρας ήταν. Κι άρχιζε τις ερωταπαντήσεις με τον εαυτό του. Του συνέβαινε συχνά αυτό. Ν' αναρωτιέται και ν' αμφισβητεί τα πάντα. Ακόμη και τα πιο προφανή. Τίποτα μην περάσει απρόσεκτα, επιπόλαια.

«Μήπως λοιπόν το εννοούσε αυτό που είπε η Έλενα;» σκέφθηκε, λίγη μόνο ώρα μετά που τους χαιρέτησε και περπατούσε αργά, κάπου ανάμεσα σ' Εξάρχεια και Κολωνάκι. Το 'βαλε σε διάλογο με τον εαυτό του. Ρωτούσε κι απαντούσε. Μόνος του. Ζητούσε περισσότερα επιχει-

ρήματα. Ότι πράγματι ήταν μια ψευτιά της Έλενας κι όχι μια δικιά του καχυποψία, ίσως και μια ζήλια. Αυτό το τελευταίο, η πιθανότητα δηλαδή της ζήλιας τον τάραζε το Μηνά περισσότερο απ' όλα.

Όσο όμως το σκεφτόταν τούτο το πρόσφατο περιστατικό, τόσο ένιωθε σίγουρος ότι ήταν μια ακόμη τυπικούρα, μια σκέτη υποκρισία της Έλενας. Κάτι απ' αυτά που 'λεγε, που και που, για να μην τυχόν και της χρεώσει κανείς την απόσταση που πέτυχε να επιβάλει μεταξύ τους. Μεταξύ του Χάρη και του Μηνά. Όλοι οι γνωστοί τους, σε φροντιστήριο και σχολείο, την έβλεπαν την απόσταση, σιωπηρά τη διαπίστωναν. Βουβά, με το βλέμμα, χωρίς σχόλιο κανένα. Μην τύχει και διαταραχθεί το μελίτσι κι είναι δική τους η ευθύνη.

Ήταν λοιπόν μια σπάνια φορά, που ο Μηνάς κατέληξε γρήγορα στην αλήθεια, χωρίς να βασανίζεται μ' απίθανα ενδεχόμενα, όπως συχνά το πάθαινε. Κούνησε μετά το κεφάλι και σιγοψιθύρισε στον εαυτό του «Κρίμα ρε Χάρη» και μπήκε στο Ζέπελιν, ένα καφέ μπαρ εκεί στο δρόμο του, που το 'χε κάτι σαν στέκι.

Τα ήξερε και τον ξέρανε τα παιδιά εκεί. Μπήκε ν' ακούσει μουσική, να ξεχαστεί, να σκεφτεί. Ίσως, μετά, να τον επισκεπτόταν πάλι η Ρινούλα, μες στη μοναξιά του. Έτσι το συνήθιζε κάτι τέτοιες στιγμές. Κι ο Μηνάς ένιωθε μέχρι κι ευγνωμοσύνη γι' αυτή τη νοερή παρέα. Και για την ένταση και την έξαψη που του 'φερνε. Κι έτσι, πάνω που άνοιγε την πόρτα έπαθε αυτό που πάθαινε συχνά. Του 'ρθε κάτι σαν ρίγος. Απ' την προσμονή, αυτή, της Ρινούλας.

* * *

Κάθισε κοντά στο παράθυρο. Απόμακρα. Ήταν μια μέρα κρύα κι υπήρχε, εκεί κοντά που κάθισε, ένα αδύνατο καλοριφέρ που δεν το κατάφερε να φέρει θαλπωρή σ' όλο το μαγαζί. Ίσα που έβγαινε η ζέστη λίγο γύρω απ' το τραπέζι του. Μόλις λίγο πιο πέρα, στο διπλανό τζάμι, διακρίνονταν οι στάλες της υγρασίας. Έπαιζε το μάτι του εκεί μαζί τους, παρατηρούσε πώς αλλοίωναν τη θέα, έξω απ' το μαγαζί. Που και που κυλούσε καμιά μικρή σταγόνα στο παράθυρο κι ήταν τότε σαν να ρέει, σαν να κινείται ο κόσμος ο απ' έξω. Κι έφερνε αυτό μετά και κάποια μικρή, παράξενη κίνηση και στον κόσμο του τον μέσα.

Ένιωθε ότι καλά έκανε και διάλεξε αυτό το τραπέζι. Τη χρειαζόταν τη ζέστη. Χρειαζόταν, απόψε, και την απόσταση απ' τον υπόλοιπο κόσμο.

Ήρθε μετά και του μίλησε ο Κώστας, που δούλευε στο μαγαζί. Γνωρίζονταν και μιλούσαν καμιά φορά. Του είπε ο Κώστας του Μηνά, ότι είχαν μια βλάβη στη θέρμανση εκείνη τη βραδιά, κι ότι καλά έκανε και κάθισε σε κείνο το τραπέζι. Και πρόσθεσε μετά ότι και κοντά στο μπαρ ήταν ίδια ζεστά, αν το προτιμούσε. Όμως ο Μηνάς δεν είχε διάθεση για πολλές κουβέντες. Προτιμούσε την ήσυχη και καλοζεσταμένη γωνιά του, παρά την περισσότερη φασαρία κοντά στο μπαρ. Παρήγγειλε μια μπύρα κι είπε ότι προτιμούσε να μείνει εκεί που ήταν. Σε λίγο είχε αφιερωθεί στη μπύρα του κι είχε απορροφηθεί στη σιγανή τη μελωδία. Led Zeppelin, προς τιμή του μαγαζιού. Ξεχνούσε πια το περιστατικό με το φίλο του και την Έλενα.

Κοιτούσε τριγύρω του αδιάφορα. Ήταν νωρίς ακόμη, μόλις που υπήρχαν καμιά δεκαριά άτομα στο μπαρ. Τέ-

τοιες ώρες ήταν που ερχόταν η οπτασία. Η Ρινούλα δηλαδή. Και σήμερα είχε λόγους παραπάνω να τον επισκεφτεί, να τον λυτρώσει απ' όλα αυτά τα άσχημα που βίωσε. Μόλις λίγη ώρα πριν.

Κι έτσι που το βλέμμα του πλανιόταν στο μπαρ κι η ψυχή του κι οι αδένες του περίμεναν τη Ρινούλα να τους κάνει παρέα, σταμάτησε η ματιά του σε μια θέση πίσω απ' το μπαρ, απ' την άλλη, την απέναντι μεριά. Καθόταν μια κοπέλα εκεί. Έτσι πίσω απ' το μπαρ και μες στο λιγοστό φως, μόλις που ξεχώριζαν τα χαρακτηριστικά της. Ήταν όμως σίγουρος ότι ήταν μια ωραία γυναίκα. Μιλούσε αραιά αραιά με το μπάρμαν. Και του φαινόταν, του Μηνά, η σκιά της να 'χει μια αρμονία, κάτι το λεπτό και το καλλίγραμμο, μια χάρη αλλιώτικη.

Και μετά, του φάνηκε για μια στιγμή ότι η σκιά που παρατηρούσε σταμάτησε απότομα την αργή της κίνηση. Αναρωτήθηκε τότε αν θα μπορούσε να κοιτάει προς τη μεριά του. Ήταν όμως τόσο χαμηλός ο φωτισμός, ήταν και μακριά το σημείο που του τραβούσε την προσοχή. Σίγουρος δε μπορούσε να 'ναι. Σκέφθηκε ότι, όχι, δε μπορούσε να 'ναι έτσι. «Μπα, ιδέα μου είναι», σιγομουρμούρισε, κι έδωξε τη σκέψη. Λάθος θα έκανε, της φαντασίας του θα 'ταν αυτό που του πέρασε, στιγμιαία, απ' το μυαλό.

Έτσι σκέφθηκε. Όμως έμεινε μέσα του κάτι σαν εκκρεμότητα. Κι έτσι, έφερε το κεφάλι του, πέρα δώθε, μήπως και δει, μήπως και ξεχωρίσει κάτι καλύτερα. Κι όσο, έτσι, τάχα μου αδιάφορα, περνούσε το βλέμμα απ' το ίδιο το σημείο εκείνο, τόσο βεβαιωνόταν ότι το κεφάλι της κοπέλας ήταν πια ακούνητο. Γι' αυτό ήταν πια σίγουρος. Ήταν ακούνητο πάντα προς την ίδια μεριά. Κι όσο το 'βλεπε ακούνητο, τόσο δυνάμωνε η αρχική του υποψία. Ότι κοι-

τούσε δηλαδή προς τη μεριά του.

Άνεση ο Μηνάς δεν είχε μ' αυτά τα πράγματα. Ούτε βέβαια κι εμπειρία. Τραβούσε το βλέμμα γρήγορα. Είχε όμως αρχίσει να νιώθει μια ένταση. Αλλιώςτικη, τώρα, απ' την ψεύτικη την ένταση της Ρινούλας, που ζούσε μόνο μες στη φαντασία του. Σκεφτόταν πια να σηκωθεί, να πάει προς το μπαρ. Να δει τι γίνεται, από κοντινή απόσταση. Να σιγουρευτεί αν πράγματι ήταν έτσι. Αν κοιτούσε δηλαδή, προς τη μεριά του, η κοπέλα. Ωρίμαζε μέσα του αυτή η επιθυμία. Σιγά σιγά όμως. Δειλά. Προσπαθούσε να φτιάξει τη δύναμη που χρειαζόταν και που, κατά πως φαινόταν, ακόμη του λειπόταν.

Τούτο τον απασχολούσε: αν τελικά ήταν πράγματι έτσι, αν βεβαιωνόταν για την υπόθεσή του, έπρεπε τότε να το καταφέρει. Έπρεπε να το μπορέσει να το κρατήσει το βήμα αταλάντευτο, το βλέμμα σταθερό. Ίσα, ευθεία μες στα μάτια της.

Κι έτσι που εξέταζε τα ενδεχόμενα και ζύγιζε τις δυνάμεις του, ήρθε και τον αναστάτωσε μετά, ακόμη χειρότερα, μια άλλη ιδέα. Αν σηκωνόταν και προχωρούσε και φωτιζόταν σιγά σιγά η σκιά κι αν κατάφερε να κρατήσει το βλέμμα ευθύ κι ακούνητο, αν όμως τότε διαπίστωνε ότι έκανε λάθος κι ότι η κοπέλα κοιτούσε αλλού, τότε τι θα γινόταν; Θα την άντεχε την απογοήτευση που θ' ακολουθούσε;

Μες στις σκέψεις αυτές πάλευε ο Μηνάς να πάρει μια απόφαση. Ν' αφηρίσει τα κακά τα ενδεχόμενα που τον βασάνιζαν. Μέχρι που μετά από λίγη ώρα, με το σκηνικό να μένει ίδιο, χτίστηκε πια μέσα του το απαραίτητο πείσμα. Σκέφτηκε κι αποφάσισε τότε, στο επόμενο πέρασμα του κεφαλιού του, αν ήταν και τότε ακούνητη η σκιά της

κοπέλας, αν το βλέμμα της χυνόταν ακόμη αδιευκρίνιστα αλλά σταθερά προς τη μεριά του, αν ήταν ακόμη ασάλευτο, σκέφτηκε λοιπόν ότι ήταν πια έτοιμος. Να σηκωθεί, να προχωρήσει προς τη μεριά της. Μ' απόφαση. Με βλέμμα ακούνητο.

* * *

Κοντεύει τώρα το κεφάλι του να φτάσει πια στην κρίσιμη γωνία. Στη γωνία που ακτινοβολεί μυστήριο κι υπόσχεση. Αυτή τη φορά θα σηκωθεί. Το νιώθει ότι θα το καταφέρει. Και θα σηκωθεί και θα μείνει στο βήμα του, και στο βλέμμα του, ευθύς και απερίσπαστος. Θα το καταφέρει.

Περνάει για μια στιγμή η Ρινούλα απ' το μυαλό του. Σαν να την ακούει να του μιλάει. Όμως αυτή τη φορά της λέει να φύγει. Αμέσως. Μεσ στα επόμενα, κρίσιμα, δευτερόλεπτα. Δεν τη χρειάζεται πια. Ούτε τις συμβουλές της χρειάζεται, ούτε τα μεθυστικά αλλά ανύπαρκτα αρώματά της. Ούτε τη φωνή της ούτε την οπτασία της. Αφού δε μπορεί να την πιάσει, να την αγγίξει, τι να την κάνει τη Ρινούλα; «Στο καλό Ρινούλα, δε σε χρειάζομαι πια», της σιγοφιθυρίζει. Κι αντλεί κι απ' αυτό κι άλλη δύναμη, για να τη χρησιμοποιήσει τώρα, σε λίγο, την επόμενη ακριβώς στιγμή.

Χαμογελάει. Με σιγουριά πια για τον εαυτό του. Το κεφάλι του κοντεύει πια να φτάσει στη γωνία. Εκεί που θα κάνει πια το μεγάλο βήμα. Εκεί που θα κνηγήσει τώρα την υπόσχεση ν' αγγίξει πραγματικά. Όπου κι αν τον βγάλει. Όσο κι αν κινδυνεύει ν' απογοητευθεί στο δρόμο. Θα σηκωθεί να διεκδικήσει αυτό που η Ρινούλα πότε δε θα του χαρίσει. Αυτό που ποτέ δεν του χάρισε.

Πέρα από κείνα τα προερωτικά, τα δοκιμαστικά κι ασήμαντα ακουμπίσματα της εφηβείας τους.

Το άγγιγμα, όχι το ακούμπισμα. Αυτό είναι που κάνει τώρα τη διαφορά. Από κει βγαίνει τώρα η απόφαση κι η δύναμή του.

* * *

Ήρθε πια το βλέμμα του στη σωστή θέση. Μεσ στο λίγο χρόνο που πέρασε, μέχρι να φθάσει και νά 'ρθει να ευθυγραμμιστεί η ματιά του, μέχρι να τακτοποιήσει στο μεταξύ και τη Ρινούλα και να την ξαποστείλει για τα καλά, μέχρι να φτιάξει όση δύναμη του λειπόταν και να νιώσει τη σιγουριά που του χρειαζόταν, η σκιά είχε πια φύγει. Είχε σηκωθεί απ' τη θέση της. Κινηόταν προς τη μεριά του. Τίποτα δε θα χρειαζόταν πια απ' όσα, ώρα τώρα, ετοιμάζε. Ούτε βήμα σταθερό, ούτε βλέμμα ακούνητο. Βήμα, όχι, καθόλου δε θα χρειαζόταν πια. Όσο για βλέμμα, ούτε κι αυτό θα 'χε δυσκολία να το κρατήσει ευθύ, όπως το φοβόταν, πριν λίγα μόλις δέκατα δευτερολέπτου.

Μόνο η φωνή του θα δοκιμαζόταν τώρα, κι η καρδιά του ίσως, για να μη σπάσει έτσι που εργαζόταν βιαστικά. Και το μυαλό του κι η ψυχή του, μετά, να βρουν μαζί, τα λόγια τα σωστά.

* * *

«Σε κοιτάω, με κοιτάς, να πιούμε και κάτι μαζί; Άννα με λεν», μίλησε πρώτη η σκιά, που είχε βγει πια μεσ στο φως κι η ομορφιά της θάμπωνε τώρα το Μηνά. Μύριες φορές πιο καυτερά απ' την ψεύτικη εκείνη, την ανύπαρκτη,

την οπτασία της Ρινούλας. Για μια μικρή στιγμή μόνο, πληγώθηκε ο εγωισμός του. Σκέφθηκε που δεν κατάφερε να κρατήσει εκείνο το κούνημα του κεφαλιού του, πέρα δώθε, μυστικό. Στα σίγουρα, χωρίς καμιά αμφιβολία, τον είχε καταλάβει.

Ασήμαντα του φάνηκαν τώρα όλ' αυτά. Γελούα. Και το ρίγος για το φάντασμα, τη Ρινούλα, κι ακόμη πιο πολύ, ο δικός του ο εγωισμός. Σαν ρεύμα τον διαπέρασε η μεγάλη στιγμή. Είδε την υπόσχεσή της να ξετυλίγεται καθαρά μπροστά του. Ώρα για εγωισμούς δεν ήταν. Κι έτσι, το κατάφερε και μίλησε μ' ειλικρίνεια. Κι η ειλικρίνεια νίκησε κι έφερε αποτέλεσμα κι υπερίσχυσε της απειρίας του.

«Όπως το λες είναι Άννα. Συνέχεια σε κοιτάω, όπως το κατάλαβες. Ένα δευτερόλεπτο, κυριολεκτικά ένα δευτερόλεπτο, ίσως και λιγότερο αν αργούσες, και θα 'ρχόμουν εγώ προς τη μεριά σου. Ίσα που με πρόλαβες!» Κατάφερε ακόμη ο Μηνάς και μια δύσκολη ματιά, διαπεραστική και διακριτική συνάμα. Κι έκλεισε μετά χαμογελώντας: «κάτσε λοιπόν. Μηνά με λένε. Κέρδισες, κερνάω, τι θα πάρεις;»

Χαμογέλασε κι η Άννα. Απάντησε μετά, καθώς καθόταν στο τραπέζι. «Σ' ευχαριστώ. Να κεράσεις λοιπόν αφού κέρδισα. Ένα διπλό ελληνικό, σκέτο, για μένα. Αλκοόλ δεν πίνω».

* * *

Εκείνο το βράδυ η Άννα άκουγε. Στην αρχή τουλάχιστον, κυρίως άκουγε. Άκουγε το Μηνά να λέει ιστορίες διάφορες. Μακρινές, από παλιά, μα και πιο πρόσφατες. Άκουγε και την ιστορία του Χάρη που ήταν η αφορμή για το που

συναντήθηκαν απόψε. Πέρασαν έτσι τρεις τέσσερις ώρες. Το Ζέπελιν είχε αρχίσει ν' αδειάζει, κόντευε μια η ώρα. Κι ο Κώστας, το γκαρσόνι, έριχνε καμιά κλεφτή και διακριτική ματιά. Ίσως και λίγο ανήσυχη. Που η ώρα περνούσε και οι δυο αυτοί απέναντι ήταν πια γερά πέρα απ' το χρόνο, και τους κανόνες και τους δείκτες του.

Συνομήλικη του Μηνά ήταν η Άννα. Τις λίγες κουβέντες που είπε για τον εαυτό της, όλη αυτή την ώρα, του μίλησε για τη ζωγραφική που ήταν το μεγάλο πάθος της και τα μαθηματικά που ήταν το άλλο μεγάλο ενδιαφέρον της. Και για το σημείο που αυτά τα δυο, ζωγραφική και μαθηματικά, συναντήθηκαν. Εκείνες οι παράξενες λέξεις, Mandelbrot, Julia, fractal art. Οι λέξεις ακούγονταν πολύ μακρινές, άγνωστες στο Μηνά. Άλλη μέρα θα 'νοιγε τη συζήτηση, θα ρωτούσε. Θα ενδιαφερόταν. Σήμερα άκουγε απλά τα λίγα λόγια της Άννας. Χωρίς να τους απαντά κάτι. Ένιωθε παράξενα, σχεδόν θαυμασμό ένιωθε, που η παρέα του απόψε είχε τέτοια, τόσο πολύ ιδιαίτερα, ενδιαφέροντα. Στα σίγουρα, θα 'χε επεκταθεί και θα 'χε ρωτήσει πολλά πράγματα. Αν ήταν μια άλλη μέρα.

* * *

Τη μέρα όμως τούτη, η ματιά του Μηνά έφευγε, που και που, απ' τα λόγια της Άννας. Πλανιόταν κι αλλού. Η Άννα είχε καθίσει δίπλα στο Μηνά. Σε μια απόσταση που ώρα την ώρα, με κάθε ευκαιρία, όλο και μίκρυνε. Πήγαινε δίπλα λοιπόν η ματιά του κι έπεφτε και χαμήλωνε σ' ένα κολιέ, γύρω απ' το λαιμό της Άννας. Το ίδιο το κολιέ δε διακρινόταν, ήταν κρυμμένο πίσω απ' το μπλουζάκι της. Απ' τις δυο του αλυσίδες, όμως, φαινόταν ότι πρέπει να

΄ταν ένα ωραίο, πολύ λεπτό κι εύθραυστο κόσμημα. Τόσο λεπτεπίλεπτο που ΄λεγες, έτσι να τ΄ αγγίξεις και θα σπάσει.

Εκεί τερμάτιζε η ματιά του Μηνά, ξανά και ξανά. Κι έπαιζε εκεί με το κολιέ της Άννας, όπως έπαιζε λίγες ώρες πριν το κεφάλι του κι η περιστροφή του με τη σκιά της Άννας. Και καταλάβαινε ο Μηνάς ότι όπως και πριν το ΄χε παρατηρήσει η Άννα, έτσι και τώρα, σκεφτόταν, δε μπορεί, θα το ΄χει δει το κάτω, το επίμονο το βλέμμα του. Έτσι που χτένιζε την περιοχή γύρω απ΄ το λαιμό της. Διακοπτόμενα αλλά κι ασταμάτητα. Ό,τι διαδρομές και να ΄κανε το βλέμμα, στο κολιέ της πάντα τερμάτιζε. Εκεί περνούσε την περισσότερη ώρα. «Η πάλι λες να μην το ΄χει παρατηρήσει;» σκεφτόταν κι ανακύκλωνε, όπως το συνήθιζε ο Μηνάς. «Εξ΄άλλου τι σημασία έχει, καμιά σημασία δεν έχει», ξανασκεφτόταν αμέσως μετά, σε μια διαδρομή, καινούργια, του μυαλού του, δίπλα στην άλλη, την πιο επίσημη, που πάνω της κυλούσαν τα λόγια τα δικά του και της Άννας.

Και συνέχιζε την επίμονη εξερεύνηση του παράξενου κολιέ. Παράξενου όσο και τα ενδιαφέροντα της Άννας. Κι από μια στιγμή και μετά, άρχισε να κατηγορίζει το βλέμμα του Μηνά. Άρχισε να στρίβει και να συνεχίζει, αργά αργά, πάνω στη διαδρομή του κολιέ. Πάνω στις δυο λεπτές του αλυσίδες, στη νοερή γραμμή της σύγκλισής τους. Άρχισε πια το βλέμμα να κυλάει προς τα κάτω, ν΄ ακολουθάει την αλυσίδα, που χανόταν κι αυτή πίσω απ΄ το χαλαρό μπλουζάκι της Άννας. Ναι, από μια στιγμή και μετά η ματιά του απογειώθηκε και πάλι. Δεν τον εμπόδιζε το λιγοστό φως. Κινηόταν αργά, πίσω απ΄ όλ΄ αυτά, ελεύθερη. Δεν τον εμπόδιζε πια η σκέψη μην και τον πα-

ρατηρούσε η Άννα. Δεν τον εμπόδιζαν πια ούτε τα ρούχα τα ίδια. Κι έφτασε σε κάποια ώρα και τερμάτισε στο κάτω μέρος του κολιέ. Και προσπαθούσε να δει τι ήταν αυτό που κρεμόταν εκεί. Ίσως κάτι απ' τα παράξενα μαθηματικά της τέχνης, αυτά που του 'λεγε η Άννα. Άραγε καμιά τέτοια παράσταση να 'ταν;

Κι όλη τη μακριά αυτή ώρα, η ψυχή του ήταν χωρισμένη. Γλυκά χωρισμένη. Μοιρασμένη, διχοτομημένη, ανάμεσα στο κολιέ το ίδιο και στα αργά λόγια της Άννας. Πεταγόταν απ' το κολιέ στη συζήτηση και πίσω ξανά. Απ' τη διήγηση πίσω πάλι στην εξερεύνηση, στην αναζήτηση. Σαν να συμπλήρωνε το ένα τ' άλλο τα 'νιωθε. Κι ανάβλυζε έτσι μια πρωτόγνωρη ευχαρίστηση. Κι έννοια να κρυφτεί, δεν είχε πια, καμιά.

Ήταν τώρα σίγουρος ότι η Άννα θα 'χε παρατηρήσει το βλέμμα του να στρίβει και να φτάνει εκεί που ενώνονταν οι δυο αλυσίδες, η αριστερή κι η δεξιά του κολιέ της. Του φαινόταν ότι ήταν ώρες πάνω σ' αυτή τη διαδρομή. Μέχρι να φτάσει στο άκρο του κολιέ. Σε κείνο το άγνωστο αντικείμενο, που πάνω του έσμιγαν. Η Άννα θα το 'χε στα σίγουρα παρατηρήσει. Κι ας μην είχε τίποτα. Κι ας μην άλλαξε σε τίποτα τη χροιά και το λόγο της φωνής της. Αναρωτήθηκε τότε αν έπρεπε να προχωρήσει, να ρωτήσει. Να ρωτήσει ή να περιμένει να του πει κάτι γι' αυτό η Άννα, η ίδια. Να του το φανερώσει, ίσως και να του δείξει με λεπτομέρεια πώς ακριβώς ήταν η μορφή του, να τον αφήσει να το πιάσει στα χέρια του, να το δει, να το νιώσει.

Κι εκεί που αναρωτιόταν ο Μηνάς, η Άννα πήρε ξαφνικά το χέρι του. Το σήκωσε και το χάιδεψε λίγο μες στα δάχτυλά του ενός χεριού της. Άρχισε να το κινεί μετά,

αριστερά δεξιά. Αργά και διακοπτόμενα. Όπως ακριβώς κινιόταν το κεφάλι του Μηνά πριν, πριν ώρες, τότε που έχτιζε απόφαση. Μια προς τη μεριά της, μια, πίσω, προς το Μηνά, έτσι το κινούσε το χέρι της η Άννα, τώρα που 'χε αγκαλιάσει μέσα του το χέρι του Μηνά.

Πάνω στην αργή αυτή, την παλινδρομική κίνηση των δυο χεριών, είπε τότε του Μηνά, αυτό που περίμενε. Του είπε για το κολιέ. Του είπε ότι το κολιέ το 'χε αγοράσει στην Αίγυπτο. Κι ότι είχε πάνω πυραμίδες και κάτι αριθμούς. Άκουγε ο Μηνάς. Είχε ανασηκώσει το βλέμμα. Κοιτούσε πια κατευθείαν μες στα μάτια την Άννα. Ίσα και βαθιά.

Κοιτούσε στα μάτια την Άννα, που μιλούσε αργά, και διηγιόταν για το κολιέ. «Τις έχει καταλάβει λοιπόν η Άννα, για μια ακόμη φορά τις έχει καταλάβει. Τις σκέψεις που τριγυρνάνε στο μυαλό μου. Τις έχει καταλάβει όλες», σκέφτηκε ο Μηνάς, με συναισθήματα ανάμικτα, που πάνω όμως έβγαινε μια ακαθόριστη, μια θολή, μια καινούργια προσμονή.

Τώρα που φανερώθηκε κι αποκαλύφθηκε στην Άννα η τροχιά στο βλέμμα του, τώρα που ήδη του εξηγεί την ιστορία και την παράσταση του κολιέ, τι να προσμένει άραγε ο Μηνάς; Τι είναι άραγε αυτή η νέα προσμονή στο βλέμμα του; Ίσως να το τραβήξει η Άννα έξω, το κολιέ; Με προσοχή μη σπάσει, έτσι εύθραυστο που ήταν; Αυτό να είναι άραγε;

* * *

Του ξαναμιλάει τώρα η Άννα, και συνεχίζει να οδηγεί αργά το χέρι του Μηνά, μπρος πίσω. Του μιλάει και του

λέει. «Έχεις ωραία χέρια Μηνά. Κι ωραίο βλέμμα. Αργό, βαθύ. Διαπεραστικό. Βλέπει πίσω απ' τα ρούχα. Παράξενο που δε μπόρεσε να δει τι έχω στο κολιέ. Παράξενο, μετά, που κόλλησε τόση πολλή ώρα στο κολιέ».

Αυτό λέει η Άννα και βγάζει απ' την ταλάντωση το χέρι της και το κινεί με κατεύθυνση τώρα και το κρατάει σφιχτά και τ' αποθέτει, το χέρι του Μηνά, και τ' αποθέτει λίγο πιο κάτω απ' το κολιέ της. Τ' αποθέτει πάνω στο στήθος της. Για ώρα πολλή. Και το κρατά εκεί τρυφερά, προφυλαγμένα. Κι όταν αυτό πάλλεται στην αρχή κι αργότερα σαν ηρεμεί και χαλαρώνει.

Κι όταν συμβεί αυτό, αποθέτει τότε και τα χείλια της, ολοκληρωτικά κι επίμονα, πάνω στα χείλια του Μηνά.

Απόσταση

Το νέο του Μηνά δεν άργησε να κινηθεί. Να φτάσει γρήγορα στο σχολείο και στο φροντιστήριο. Να φτάσει και στο Χάρη και στην Έλενα. Έφτασε όμως κάπως λειψό. Ως διήγηση κι άκουσμα μόνο κι όχι ως εικόνα. Η Άννα μήνυσε στο Μηνά γρήγορα, απ' τις πρώτες τους στιγμές, ότι δεν ήταν της πολλής παρέας. Ασφαλώς ο ίδιος θα μπορούσε να βλέπει όποιον ήθελε αλλά η ίδια σπάνια θα το κατάφερνε και θα το 'θελε να πηγαίνει μαζί του. Το ίδιο ίσχυε και για τις δικές της, λίγες παρέες. Το προτιμούσε να κρατήσει μια ανεξάρτητη σχέση μαζί τους, να μην τις ανακατέψει με το Μηνά. Ήταν μετά κι ο Χάρης απασχολημένος, τσαλαβουτούσε μες στο δικό του έρωτα, τον αλλιώτικο. Θα περνούσε λοιπόν καιρός μέχρι να συναντηθούν οι τρεις τους. Με την Έλενα, δε θα το 'φευγε η τύχη να διασταυρωθούν. Ποτέ.

Για το Μηνά τίποτα απ' αυτά δεν είχε σημασία. Είχε, έτσι ξαφνικά, τόσο ριζικά, τόσο απόλυτα και καθολικά αλλάξει η ζωή του, που όλ' αυτά φάνταζαν λεπτομέρειες ασήμαντες. Ούτε κι όταν την ίδια εκείνη, την πρώτη βραδιά της γνωριμίας τους, του είπε η Άννα ότι την αμέσως επόμενη μέρα θα 'φευγε εκδρομή με μια φίλη της για λίγες μέρες, ούτε αυτό τον παραξένεψε ή τον στεναχώρησε. Η προσμονή της Άννας ήταν αρκετή. Ήταν από μόνη της υπέροχη, αρκούσε. Έτσι το 'νιωθε.

Την αμέσως επόμενη μέρα της γνωριμίας τους, ήταν

που μίλησε στο Χάρη για το μεγάλο νέο. Ο Χάρης με το που τον είδε στο σχολείο, κατάλαβε ότι κάτι τρέχει. Τώρα βέβαια το τι ακριβώς είχε συμβεί ήταν αδύνατο ποτέ να το φανταστεί. Δεν είχαν μεσολαβήσει παρά λίγες ώρες, μετά που ο Μηνάς τον χαιρέτησε και τον άφησε μαζί με την Έλενα κι έφυγε απ' το φροντιστήριο. Λίγες ώρες, μες στις οποίες έγιναν τόσα.

«Τι είναι ρε Μηνά, σε βλέπω κάπως αλλιώς σήμερα, κάπως παράξενος μου φαίνεσαι. Κουρασμένος είσαι και δεν ήρθες τις πρώτες δυο ώρες;» τον ρώτησε ο Χάρης. Ο Μηνάς, είχε φύγει το πρωί απ' το Ζέπελιν, γύρω στις τέσσερις. Μετά απ' τ' ατέλειωτα φιλιά, με την Άννα, στη ζεστή γωνιά τους. Μόνοι τους στο μαγαζί, με τον Κώστα να 'χει κάπου παραδίπλα ξαπλώσει κι αποκοιμηθεί και να το 'χει αποφασίσει ότι εκεί θα την έβγαζε τη νύχτα. Αποφασισμένος να θυσιάσει ο ίδιος παρά να διακόψει το ατέλειωτο εκείνο, ξαφνικό κι αθόρυβο αγκάλιασμα, που συνεχιζόταν ήσυχα κι ασταμάτητα σε κείνη την άκρη του μαγαζιού του. Τέτοια ήταν τα ρίσκα του επαγγέλματος. Κι ήξερε ο Κώστας να τα διαχειρίζεται. Πόσο μάλλον τώρα, που και τα δυο παιδιά κάπου ήταν γνωστοί και πελάτες του, έστω κι αραιοί. Είχε αλλάξει μερικές κουβέντες μαζί τους. Με τον καθένα τους ξεχωριστά.

Ο Μηνάς πλησίασε, κοίταξε το Χάρη από μικρή απόσταση και μετά τον αγκάλιασε. «Χάρη είμαι ερωτευμένος, ανυπόφορα ερωτευμένος», του είπε. Ο Χάρης τράβηξε το κεφάλι λίγο πίσω, σαν να 'θελε να εστιάσει καλύτερα στο Μηνά. Τον κοίταξε με ύφος απορημένο. Να βεβαιωθεί ότι δεν ήταν κανένα αστείο, καμιά πλάκα.

Αντίθετα μ' ό,τι λέγεται, μ' ό,τι, έτσι πρόχειρα, νομίζει κανείς, δεν είναι εύκολη και συνηθισμένη υπόθεση η χαρά

για τη χαρά του φίλου. Όμως η σχέση του Μηνά με το Χάρη ήταν μια σχέση σπάνια, μια σχέση αληθινή. Και τίποτα δεν πείραζε που η Έλενα ήθελε να τη διακόψει και να τη μεταλλάξει. Ούτε κι άλλαζε αυτό κάτι στη μεγάλη αγάπη των δυο τους.

Χάρηκε λοιπόν ο Χάρης, χάρηκε πολύ και χάρηκε βαθιά κι ειλικρινά για το νέο του Μηνά. Κι όταν ο Μηνάς άρχισε να του διηγείται την ιστορία, άρχισε, από ένα σημείο και μετά ν' ανακατώνεται η χαρά του με περιέργεια. Με περιέργεια μεγάλη. Ιδιαίτερα στο σημείο εκείνο που του είπε ο Μηνάς, ότι η Άννα, ακόμη δε γνωρίστηκαν καλά καλά, έχοντας στο κοινό ιστορικό τους μονάχα ένα ατέλειωτο και παθιασμένο φιλί και μια ανακατεμένη αγκαλιά που ξεδιπλώθηκε και χώρισε μόνο το πρωί, μετά από πολλές πολλές ώρες, με μόνο αυτά τα λίγα λοιπόν να έχουν κυλήσει μεταξύ τους, θα τον άφηνε για λίγες μέρες, για να πάει εκδρομή με μια φίλη της.

Δεν ταίριαζε πουθενά μια τέτοια συμπεριφορά μ' αυτά που ο ίδιος είχε ζήσει, στη μελισσοαγκαλιά της Έλενας. Ήταν φυσικά αδιανόητο να του 'λεγε ποτέ κάτι τέτοιο η Έλενα. Κι ασφαλώς θα 'ταν διπλά αδιανόητο να της έλεγε κι ο ίδιος κάτι ανάλογο χωρίς να γευτεί το κεντρί.

«Χάρη, να σου πω κάτι. Δε μ' ένοιαζε αυτό που μου είπε η Άννα. Μπορώ να σου πω, από μια άποψη, το προτιμούσα κι ο ίδιος. Έτρεξαν τόσα πολλά μέσα μου αυτές τις ώρες, που ίσως χρειάζομαι λίγο χρόνο να συνέλθω. Να βάλω λίγο το μυαλό μου να δουλέψει. Να το βάλω σε μια σειρά. Έχει τελείως φρενάρει. Έχει κολλήσει. Και μετά σκέφτομαι και λέω, τι να προσθέσει το μυαλό σ' αυτό που ζω; Καλύτερα είμαι έτσι. Καλύτερα δεν ήμουν ποτέ Χάρη», ολοκλήρωσε ο Μηνάς μπροστά σ' έναν απορημέ-

νο αλλά κι ελαφρά υποψιασμένο Χάρη.

«Ναι ρε Μηνά, αλλά εσύ θα το 'κανες ποτέ αυτό; Αν είχαμε, πες, κανονίσει να πάμε οι δυο μας εκδρομή θα 'λεγες ποτέ στην Άννα κάτι τέτοιο, την επόμενη μιας τέτοιας μεγάλης βραδιάς, σαν αυτή που μου περιγράφεις; Θα το 'λεγες ρε Μηνά; Ή θα την ξέχναγες αυτόματα τη δική μας εκδρομή;» συνέχισε ο Χάρης. Και ξαναπήρε μπροστά ακόμη πιο σίγουρος κι αποπλιστικός για να καταθέσει το κλασικό επιχείρημα της αντιστροφής των ρόλων.

«Κι αφού εσύ δε θα το 'λεγες ποτέ, πώς γίνεται έτσι εύκολα να το προσπερνάς;» ολοκλήρωσε το ερώτημά του ο Χάρης. Ήταν φανερό η εξέλιξη αυτή του είχε κάνει μεγάλη και σίγουρα αρνητική εντύπωση.

Ο Μηνάς, πάνω στη στροφή του λόγου του Χάρη, σκέφτηκε πρώτα, πόσο ίδιοι ήταν, πόσο όμοιοι ήταν οι χαρακτήρες και τα ενδιαφέροντά τους. Τα δικά του και του Χάρη. Σκέφτηκε, μετά, πόσο ίδια, πόσο αυστηρά κι αποκλειστικά ίδια υπήρξε η κοινή ζωή τους. Κι ήρθε μετά εύκολα να κάνει μια τελευταία, μια απλή παρατήρηση. Ότι όλες αυτές οι τωρινές διαφορές τους, όπως για παράδειγμα αυτή η έκπληξη κι η αποδοκιμασία που 'νιωθε τώρα ο Χάρης, η δυσκολία να επικοινωνήσουν και να συνεννοηθούν, όλ' αυτά λοιπόν άρχισαν από τότε που 'μπλεξε ο Χάρης με την Έλενα. Είδε ο Μηνάς το Χάρη, από κείνη τη στιγμή και μετά, τον είδε ν' απομακρύνεται, να γίνεται διαφορετικός. Να κρεμείται απ' το θέλω της Έλενας. Να το κάνει δικό του, χωρίς καμιά αντίρρηση, χωρίς καν, ο ίδιος, να το καταλαβαίνει.

«Και τώρα», σκέφτηκε ο Μηνάς, «να που το ίδιο ακριβώς μου καταλογίζει ο Χάρης. Ότι δηλαδή κι εγώ προσαρμόστηκα αυτόματα στο θέλω της Άννας. Αυτόματα

και παράξενα και χωρίς να το 'χω καν ο ίδιος καταλάβει!»

Όμως ο Μηνάς ήταν τώρα σε μεγάλη διάθεση. Τέτοιες σκέψεις δεν ήταν για τούτη τη στιγμή. Μπορούσαν να περιμένουν. Και βγήκε απ' τη σκέψη αμέσως, χωρίς χρονοτριβή. Ξεπρόβαλε μπροστά του πάλι η μορφή της Άννας, τον πλημμύρισε εκείνη η ίδια η πρωινή η γλυκιά κι η ολοκληρωτική η παραλυσία. Παραδόθηκε πάλι σ' αυτή.

«Τι να σου πω ρε Χάρη; Σου ξαναλέω το πρώτο που σου είπα. Είμαι ερωτευμένος. Τυφλά ερωτευμένος. Ό,τι και να πει ή να κάνει η Άννα μού φέρνει ένα ρίγος και μια έξαψη. Βαθιά έξαψη. Ας την αφήσουμε καλύτερα την κουβέντα. Δεν είναι της ώρας».

* * *

Οι νέες εξελίξεις έτσι το καθόρισαν, ώστε ο χρόνος που ακολούθησε, μέχρι τις εξετάσεις για το πανεπιστήμιο, να είναι χρόνος απόμακρος. Ο Μηνάς κι ο Χάρης απομακρύνθηκαν, χάθηκαν. Απότομα και τελείως. Λες και χώρισαν οι δρόμοι τους, λες και πήρε κάποιος, ή κι οι δυο μαζί τ' αεροπλάνο κι έφυγαν σε χώρες μακρινές κι άσχετες, σαν εκείνες απ' όπου κι είχαν έρθει. Σ' άλλες γωνιές του πλανήτη, αντιδιαμετρικές.

Ο Χάρης ξαναγύρισε στο μελίσι του. Το περιστατικό της νέας σχέσης του Μηνά άφησε μια περιέργεια, κι αυτή όμως βραχύβια. Μέχρι εκεί. Τίποτα περισσότερο. Το περιστατικό, το μεγάλο αυτό περιστατικό στη ζωή του Μηνά, το παρέδωσε ο Χάρης γρήγορα στη λήθη. Μετά την πρώτη του, μεγάλη κι ειλικρινή χαρά, εκείνη που ξεπήδησε κατευθείαν μέσ' απ' τα παλιά τα χρόνια, τίποτα άλλο

δεν απόμεινε. Το θέμα ξεχάστηκε. Ούτε κι υποψία ζήλιας γέννησε, όταν τυχαία, πώς αλλιώς άλλωστε, συνάντησε, ο Χάρης, περίπου ένα μήνα αργότερα το Μηνά μαζί με την Άννα. Όταν είδε την Άννα για πρώτη φορά. Τη σπάνια περίπτωση της Άννας, της τόσο αντίθετης κι άσχετης μ' όλ' αυτά τα μέτρια, που τώρα ο ίδιος καλά συνήθιζε, μες στη δική του σχέση.

Ξεχάστηκε λοιπόν το θέμα, ξεχάστηκε κι ο Μηνάς. Απότομα κι απόλυτα. Έτσι πρόσταξε βουβά η Έλενα, έτσι υποκλίθηκε η ψυχή του Χάρη. Κι έτσι θα 'μενε για πολύ χρόνο, μέχρι τις εισαγωγικές τους εξετάσεις, αλλά και μετά απ' αυτές και την επιτυχή τους έκβαση.

* * *

Η Άννα δεν ήταν ιδιαίτερα ομιλητική, το βλέμμα της χανόταν εύκολα, το μυαλό της ταξίδευε, δεν είχε σπουδαία επικοινωνία μ' αυτά που γινόταν γύρω της. Έτσι τουλάχιστον έφτανε η εικόνα της στο τρίτο το μάτι, το απ' έξω. Είχε όμως και μια ευγένεια η Άννα, μια πολύ ιδιαίτερη ευγένεια. Που ανάβλυζε σπάνια και σχεδόν πάντα ξαφνικά. Κάνανε οι λίγες λέξεις της, τότε, μεγάλη εντύπωση. Μα πιο πολύ ήταν η έκφραση κι η χάρη της, που ξαφνικά ζωντάνευαν. Και διέκοπταν τότε, και μίκρυναν, την απόσταση που είχε η ίδια λίγο πριν με τους άλλους. Σαν αφύπνιση έμοιαζε η έκρηξη της Άννας εκείνες τις στιγμές. Γινόταν τότε γλυκιά, ακτινοβολούσε, έλαμπε. Η παράξενη εκείνη, η βαθιά κι η σύντομη ευγένειά της επιβαλλόταν, κυριαρχούσε. Εντυπωσίαζε, κατακτούσε. Κι έφερνε και κάποια λύπη όταν χανόταν πάλι η Άννα, όταν έδειχνε πάλι να βυθίζεται.

Ήταν η ομορφιά της Άννας, ήταν κι αυτή ιδιαίτερη. Λες κι ήταν κι αυτή μια προέκταση της ψυχής της. Είχε κι αυτή κάτι το βαθύ και τ' απόμακρο. Κι είχε ακόμη και μια απλότητα στην κίνηση και στον τρόπο της, που έβγαινε πάνω απ' όλα, κι επικρατούσε, και τα σκέπαζε. Έφτιαχνε κάτι σαν ένα πέπλο προστατευτικό τριγύρω της. Σαν φίλτρο που λες κι ήταν καμωμένο για ν' αποδιώχνει, για να κρατάει μακριά το μάτι το εύκολο. Για να τ' αποθαρρύνει.

Αυτοί που τα κατάφερναν κι έφταναν πίσω απ' το πέπλο, κι έβλεπαν πίσω απ' το στητό, το αμαζόνικο, το αψεγάδιαστο κορμί της, έβλεπαν τότε τα μαύρα μάτια της Άννας, τα γεμάτα έκφραση και βάθος. Αυτοί μόνο θαύμαζαν το μέτρο και την κίνηση της. Και τις παράξενες εκείνες διαδρομές του μυαλού και της ψυχής της, εκείνες που μαζί μ' όλα τ' άλλα γήτευσαν το Μηνά, εκείνη την πρώτη βραδιά.

Τα 'βλεπε και τα 'νιωθε αυτά ο Μηνάς όταν κατάφερε και συλλογιζόταν φύχραιμα αυτά που είχαν μεσολαβήσει. Τις λίγες στιγμές που ο αμείωτος έρωτας σαν κάπως ν' άφηνε λίγο το μυαλό του ν' ανοίξει, να πάρει στροφές. Κι ένιωθε, τότε, διπλά ευτυχισμένος που ήταν έτσι η Άννα. Καταδική του, αθέατη, μ' εξαίρεση τους λίγους, που έβλεπαν πίσω απ' το πέπλο. Και πρώτο και καλύτερο το Μηνά τον ίδιο.

* * *

Στην τυχαία εκείνη συνάντηση των τριών τους, πλην της Έλενας, λίγες μέρες πριν τις εξετάσεις, η αντίδραση του Χάρη στην πρώτη εκείνη θέα της Άννας παρέμεινε επίπε-

δη. Ήταν κι ένας συμμαθητής του Μηνά απ' το φροντιστήριο μαζί τους, ο Τάσος. Είχαν βγει λίγες φορές μαζί. Γνώριζε ο Τάσος το Χάρη, έβλεπε τα πράγματα μεταξύ των δυο τους από κάποια απόσταση, κάπως πιο ψυχρά κι αντικειμενικά. Κι έτσι, για να εξηγήσει αυτή την αδιαφορία, πήγε ο νους του στη ζήλια.

Όμως ζήλια δεν υπήρξε ποτέ στην ψυχή του Χάρη. Ήταν λέξη άγνωστη. Πόσο μάλλον για τον καλύτερό του φίλο. Κι έτσι δεν απέμενε παρά μόνο τ' άλλο ενδεχόμενο, για τη συμπεριφορά του Χάρη. Ότι είχε κι αυτός μείνει απ' την έξω μεριά του πέπλου της Άννας. Ότι δεν έβλεπε στ' αλήθεια τι συνέβαινε. Κάποια δύναμη τον είχε υπνωτίσει, τον είχε φυλακίσει εκεί απ' έξω.

«Χάρη, να σου γνωρίσω την Άννα», έκανε τη σύσταση ο Μηνάς. Και πρόσεχε μετά την αντίδραση της Άννας στην πρώτη της συνάντηση με τον καλύτερό του φίλο. Και παρατηρούσε και τη χειραψία τους, το σταυρωτό φιλί και τα λόγια που ακολούθησαν. Και είδε και μια απ' τις σπάνιες εκείνες, τις λάμπειες χαράς, στη ματιά της Άννας.

Τίποτα όμως δεν απογειώθηκε αντίστοιχα στο βλέμμα του Χάρη, τίποτα δεν πήρε ύψος, δεν ξέφυγε απ' το επίπεδο. Δεν πέρασε καθόλου απαρατήρητη η τυπική αντίδραση του Χάρη. Άφησε μια παραξενιά και μια θλίψη στο Μηνά.

«Χαίρομαι πολύ Χάρη, μου έχει πει τόσα και τόσα ο Μηνάς γι' αυτά που ζήσατε μαζί. Σχεδόν σας ζήλεψα μέσ' απ' τις διηγήσεις αυτές. Βλέπεις εγώ δεν είχα ποτέ μια τέτοια τύχη, να 'χω μια τόσο κολλητή φίλη, δίπλα μου, ασταμάτητα. Και τα παιδικά μου χρόνια πέρασαν περισσότερο μοναχικά», συνέχισε η Άννα.

Κι ακολούθησε μετά μια τυπική ανταπάντηση απ' το

Χάρη. Που σε τίποτα δεν ταίριαζε με τον παλιό, κοινό κώδικα που 'χε με το Μηνά. Μήτε κι έδειξε να τον παρασέρνει κάτι απ' τη θέα και την ακτινοβολία της Άννας.

* * *

«Μηνά, νομίζω ο φίλος σου ζήλεψε λιγάκι, έτσι μου φάνηκε», του είπε με χαμόγελο ο Τάσος, μετά που χώρισαν με το Χάρη κι έβαλαν και την Άννα στο λεωφορείο. Και περπατούσαν πια, οι δυο τους, ο Μηνάς κι ο Τάσος, πίσω στο φροντιστήριο για το τελευταίο μάθημα της μέρας.

Σκέφτηκε ν' απαντήσει, ο Μηνάς, να υπερασπίσει το φίλο του, να εξηγήσει στον Τάσο ότι δεν ταίριαζε αυτή η σκέψη στο Χάρη. Σκέφτηκε όμως ότι θα 'ταν δύσκολο, δεν είχε δα και τόση σημασία. Έριξε μια ανέκφραστη ματιά προς τη μεριά του και τ' άφησε, έτσι, να περάσει.

Έμεινε όμως μια πίκρα μέσα του. Μια πίκρα για το πώς ήρθανε έτσι τα πράγματα, για την απόσταση αυτή που χτιζόταν, μέρα τη μέρα, με το Χάρη.

Κι η πίκρα θα τον καταλάμβανε τελείως αν δεν ξεπρόβαλε, όπως τόσο συχνά το συνήθιζε τελευταία, η μορφή της Άννας. Θα 'χε διεισδύσει μες στην ψυχή του αν δεν ένιωθε το άγγιγμα του κορμιού της. Αν δεν τον πλημμύριζαν τ' αρώματά του.

Σαν να τον ηλέκτρισαν ξανά όλ' αυτά το Μηνά. Και πήρε στροφή το μυαλό του και τον ξέχασε το Χάρη. Και προσπέρασε και την παρατήρηση του Τάσου.

Ένα μεγάλο φως

Αυτούς τους λίγους μαγικούς μήνες μέχρι τις εξετάσεις, ο Μηνάς είχε παραδοθεί στο μεγαλείο του πρώτου έρωτα. Εκεί που δεν υπάρχουν αδεξιότητες, δεν υπάρχουν παραφωνίες. Εκεί που όλα συγχωρούνται, προσπερνιούνται, αλέθονται, διυλίζονται μες στην αφύσικη ένταση των αισθημάτων και των συναισθημάτων. Κι ούτε βέβαια το πάθος των ημερών επηρέασε σε κάτι την προσπάθεια που έκαναν οι δυο τους για τις εξετάσεις. Ή κι αν την επηρέασε ήταν για να την κάνει καλύτερη, πιο ήρεμη κι ουσιαστική.

Έτσι ήταν η ζωή του Μηνά εκείνη τη μεγάλη σε διάρκεια και μικρή σε χρόνο άνοιξη. Καινούργια. Μ' αγιγίγματα πια και χωρίς οπτασίες. Μ' εξερεύνηση κι ανακάλυψη ατέλειωτη. Και μόνο σαν έκανε διακοπή κι έβγαине καμιά φορά απ' τον ασταμάτητο εκείνο, τον ανοιξιάτικο έρωτα, έφερνε καμιά φορά την κουβέντα στο Χάρη, στη μεγάλη τους φίλια και στη μεγάλη πρόσφατη αλλαγή του φίλου του. Μιλούσε τότε, άνοιγε την ψυχή του, έβγαζε λίγη λύπη, τη λίγη εκείνη λύπη, που του επέτρεπαν οι στιγμές.

Όμως αυτές οι στιγμές ήταν λίγες. Και περνούσαν μάλλον ασχολίαστες απ' την Άννα, που δεν ένιωθε εύκολο να βρει και ν' ακολουθήσει τη διαδρομή αυτή της ψυχής του Μηνά. Μια φορά τον είχε δει το Χάρη όλο κι όλο, αλλαγμένος, πολύ, καταλάβαινε ότι πρέπει να 'τανε. Χωρίς όμως και να μπορεί να δει στο παρελθόν, στο κοινό

των δυο τους το παρελθόν και στον κοινό τον τρόπο τους. Αυτόν που είχε τόσο βαθιά σημαδέψει το Μηνά. Ούτε κι όταν της διηγήθηκε στιγμιότυπα και λεπτομέρειες απ' την ιστορία του μεγάλου και πανομοιότυπου πόθου τους για τη Ρινούλα, ούτε και τότε φωτίστηκε κάτι περισσότερο.

Χαμογέλασε μόνο τότε πονηρά και με κατανόηση η Άννα και του ζήτησε περισσότερες λεπτομέρειες. Κι ο Μηνάς, έστω και δύσκολα, έστω και με κόκκινα τα μάγουλα πήρε το θάρρος που του 'δινε το χαμόγελο της Άννας κι έδωσε, με τη σειρά του, τις λεπτομέρειες της μοιρασιάς της Ρινούλας. Κι είπε τότε στην Άννα, όχι χωρίς κάποια ντροπή, ότι αυτό ήταν κι ίσως το μόνο θέμα που δεν είχε συζητήσει ποτέ με το Χάρη. Όλη αυτή την περίοδο, μέχρι πριν από λίγο καιρό, που τα 'χανε όλα μαζί και τα μοιράζονταν. Και τα μέσα και τα έξω. Δεν είχε συζητήσει αν δηλαδή είχε κι αυτός, ο Χάρης, τις ίδιες φαντασιώσεις. Αν και στη δικιά του, την έξαλλη, τη φαντασία, αν κι εκεί έσμιγαν οι δυο τους πάνω απ' το κορμί της Ρινούλας.

Όμως όλ' αυτά, η σκιά δηλαδή του Χάρη, κι η πίκρα της αλλαγής και της απόστασης που αυτός είχε, έστω και χωρίς να το καταλαβαίνει, επιβάλλει ανάμεσά τους, ήταν στιγμές μονάχα. Μικρά στίγματα που 'ρχόταν μετά το εκτυφλωτικό, το κατακόρυφο και μεσημεριάτικο φως του έρωτά τους και, σιγά σιγά, τα συρρίκνωνε, τα σμίκρυνε. Γινόταν τότε μικρές κουκκίδες, ίσα που φαινόταν κάτι μακρινό να σκοτεινιάζει. Παραξενευόταν πρώτα ο Μηνάς και σύντομα ξεχνούσε ολότελα τι ήταν τα σκοτεινά αυτά, μικρά, σημάδια. Και τ' απόδιωχνε μετά, έτσι, αυτόματα, χωρίς ο ίδιος να το πολυκαταλαβαίνει, έξω απ' το είναι του.

* * *

«Άννα, τώρα που βγήκα έξω για να πάρω εφημερίδα ένωσα για μια στιγμή να με πλημμυρίζει ένα αλλόκοτα βαθύ, ένα συναίσθημα ευτυχίας. Στην αρχή ένωσα κάτι σαν μια απόσταση απ' τους ήχους και τις εικόνες γύρω μου. Μετά άρχισε να χάνεται η απόσταση, άρχισαν όλα τριγύρω μου να με πλησιάζουν, να μου φαντάζουν καλοφτιαγμένα, απόλυτα αρμονικά. Σαν ένα τέλειο σκηνικό, φτιαγμένο για τους δυο μας μονάχα, έτσι μοιάζαν. Ένωθα σαν εμείς, οι δυο, να είμαστε οι πρωταγωνιστές σε μια πράξη θεάτρου και σαν ο κόσμος όλος να 'ναι το θέατρο. Ένωθα σαν όλοι να το καταλάβαιναν και να το συμμερίζονταν κι ότι αν τους μιλούσα θα μ' αποκρίνονταν με νόημα. Δεν έχω ξαναανιώσει ποτέ έτσι, τόσο υπέροχα, τόσο φωτεινά, τόσο δεμένος με το περιβάλλον γύρω μου».

Έτσι μίλησε ο Μηνάς εκείνη τη μεγάλη μέρα του Ιούνη, μετά που βγήκε έξω για να πάρει εφημερίδα. Μετά που παρασύρθηκε όμως κι αγόρασε κρίνα μόνο από έναν πλανόδιο ανθοπώλη. Μετά που φέραν τα λουλούδια έξαψη ξανά, και πόθο και τον γύρισαν βιαστικά στο σπίτι. Μετά που κάναν παθιασμένα έρωτα πάνω στην πόρτα. Με το Μηνά να κρατάει την Άννα και την Άννα να κρατάει τα κρίνα.

Μετά λοιπόν απ' όλ' αυτά, τότε που σωριάστηκαν στο πάτωμα. Τότε μίλησε τα λόγια αυτά ο Μηνάς. Κι απάντησε μετά η Άννα, με το γλυκό της τρόπο. Και τον πήρε μετά στην αγκαλιά της και τον ταξίδεψε ξανά.

* * *

Τέτοια ήταν η άνοιξη εκείνη, η άνοιξη η μέσα τους. Κι έτσι, φωτεινές, ήταν οι μέρες. Τόσο ίδιες η μια με την άλλη, τόσο αλλιώτικες απ' όλες τις προηγούμενες. Έδειχναν μεγάλη εύνοια, οι μέρες εκείνες, σε τούτους δω τους δυο. Τους νέους στη ζωή, τους νιόφερτους στον έρωτα.

Και τίποτα δε μπορούσε σε κάτι να τις αλλάξει. Ούτε η νύχτα, ούτε οι άλλοι, ούτε οι τυχαίες συγκυρίες ή ο κύκλος του χρόνου ή οι αγωνίες της καθημερινότητας. Ανάποδα μάλλον, η άνοιξή τους ήταν που τ' άλλαζε όλ' αυτά και τα διόρθωνε, όπου χρειαζόταν. Η ατέλειωτη εκείνη, η δική τους άνοιξη. Η άνοιξη του έρωτά τους.

Τέτοια ήταν και τέτοια θα 'μενε, η άνοιξη εκείνη. Αξέχαστη στη θύμησή της, συνοδεία τους ευλαβική.

* * *

Κι όταν θα τέλειωνε, ακόμη και τότε που θα τέλειωνε, ακόμη και τότε που θα γινόταν κουκκίδα μικρή κι αυτή, σαν τις άλλες, τις μικρές μαύρες κουκκίδες, αυτές που η ίδια σήμερα τύφλωνε κι εξαφάνιζε κάθε που ξεπρόβαλλαν, ακόμη και τότε, που η πρώτη άνοιξη εκείνη θα γινόταν μακρινή ανάμνηση, πάντα θα υπήρχαν στιγμές που θ' ανάσαινε η λαμπερή, η παρθενική της, αύρα.

Θα στροβιλιζόταν τότε, ο δικός τους χρόνος, ο διαφορετικός πια και ο νεότερος, στις δίνες και τις έλικες του Mandelbrot. Και θα 'βγαινε, απ' αυτές, όπως και τότε παλιά, φωτεινός. Θα τους οδηγούσε σε κείνες τις παλιές στιγμές. Θα γίνονταν τότε οι έλικες, ελιξήριο. Ελιξήριο αθανασίας.

Μετά τις εξετάσεις

Οι εξετάσεις, όπως ήταν το αναμενόμενο, πήγανε καλά για όλους τους. Πέρασε στο πολυτεχνείο ο Μηνάς, στην καλών τεχνών η Άννα και στα οικονομικά ο Χάρης με την Έλενα. Με το τελευταίο αυτό, πληρώθηκε ξανά η προφητεία. Να μην υπάρχει τίποτα που να μην κάνουνε μαζί, αυτές οι δυο οι μέλισσες.

Κι ούτε μια συνάντηση κοινή δεν έγινε μπορετό να οργανώσουν, έτσι που πήγαν όλα δεξιά για όλους. Τέτοια ήταν πια η απόσταση κι ο τοίχος. Γύρω απ' το μελίσι.

* * *

Η Άννα ζωγράφιζε. Και πριν μπει στη σχολή και τώρα που μπήκε. Δεν άλλαξαν πολλά στην καθημερινότητά της. Και ζωγράφιζε με πάθος κι αφοσίωση και κείνη την ίδια την παράξενη έμπνευση που αντλούσε απ' τα μαθηματικά και τα καινούργια παιχνίδια που Mandelbrot, που ήταν σε μεγάλη διάδοση εκείνη την εποχή. Κοιτούσε ώρες τα τυχαία σχέδια, τ' ακανόνιστα περιγράμματα των fractal, έβλεπε μέσα τους, έφτιαχνε, απ' την ομορφιά της αταξίας τους, αντικείμενα άλλα, αντικείμενα απ' τον πραγματικό κόσμο. Πρόσωπα και πράγματα ορατά κι αναγνωρίσιμα συχνά μόνο απ' την ίδια, κρυμμένα για όλους τους άλλους. Κι όσο και να προσπαθούσες να μπεις στη λεπτομέρειά τους, ήταν αδύνατο να καταλάβεις τη διαδρομή

που ακολουθούσε η Άννα. Και μόνο όταν τα κοίταζες από μακριά, στην πληρότητά τους, ένιωθες κάτι να συνδέει, τ' ακανόνιστα τα fractal, με κείνες τις γραμμές της αρμονίας, που 'βγαιναν πάνω στους πίνακες της Άννας. Ένιωθες μια απαλή γραμμή να περνάει απ' τον κόσμο της αναρχίας και του ακανόνιστου σ' αυτόν της τάξης και της ομορφιάς που ανάσαινε πάνω στους πίνακές της. Τόσο απαλή η γραμμή, που δε μπορούσες ποτέ να 'σαι καν σίγουρος, αν ήταν έτσι, αν η γραμμή αυτή ήταν πράγματι εκεί. Αν ήταν εκεί κι αν δεν τη γένναγε το μυαλό σου, αστόχαστα, απατηλά, για να γεφυρώσει τη μεγάλη και μοναχική απόσταση που πάνω της περπάταγε η Άννα.

Έσπαγε το κεφάλι του ο Μηνάς μπροστά στους πίνακες της Άννας και στα λευκώματα με τα καινούργια fractal που ξεπήδαγαν συνέχεια εκείνη την εποχή στα βιβλιοπωλεία της Αμερικής και της Ευρώπης. Προσπαθούσε να δει μες στον κάθε πίνακα, να βρει τα κρυμμένα του αντικείμενα, να καταλάβει τη διαδρομή απ' το fractal μέχρι τον πίνακα. Και του φαινόταν αυτή του η απορία και σαν ένα όριο μεταξύ τους. Έτσι δηλαδή που δε μπορούσε να βρει εύκολα δρόμο πάνω στους πίνακες της Άννας και στις παράξενες πηγές της έμπνευσής της. Καμιά άλλη πέρα από εκείνη την απροσδιόριστη, την απαλή γραμμή που φαινόταν να τα ενώνει. Χωρίς καν και γι' αυτή να είναι σίγουρος ότι είναι πραγματική.

Κι όταν μίλαγε στην Άννα γι' αυτή του την αδυναμία, αυτή του απαντούσε ότι τ' ακανόνιστα τα fractal, το χάος που έκλειναν μέσα τους, την απελευθέρωναν, την ταξίδευαν. Κι ακόμη ότι ο πυρήνας της πραγματικής της έμπνευσης ήταν αλλού κι όχι σ' αυτά τα ίδια. Αυτά ήταν μόνο η διαδρομή που πάνω τους μετά κυλούσε.

Κι έκανε αυτός ο λόγος την απορία του Μηνά ακόμη πιο βασανιστική. Κι έκανε και την αγωνία του, την αγωνία του να βρει το μίτο που τα ένωνε όλ' αυτά και ν' αποκωδικοποιήσει έτσι αυτές τις παράξενες διαδρομές, την έκανε ακόμη πιο μάταια.

* * *

Για πολιτικά θέματα δε μιλούσανε ποτέ. Ήταν ακατανόητα κι αδιάφορα για την Άννα. Κι ο Μηνάς το κατάλαβε αμέσως και το κατανόησε. Εξάλλου και για τον ίδιο η ενεργή πολιτική ήταν πράγμα μακρινό. Είχε όμως απόψεις, ήταν διαβασμένος. Απόψεις που στα λόγια συνήθως ακούγονταν ως ακραίες, στα όρια του αναρχισμού. Τέτοια ήταν η απέχθεια που έβγαζε για την απρόσωπη μάζα, για την εξουσία και την ιδέα ότι κάποιος μπορεί να διαφεντεύει, για όποιο λόγο, κάποιον άλλο. Όμως οι ακραίες αυτές απόψεις δεν έβγαιναν παρά μόνο σε συζητήσεις. Στην πράξη, ο Μηνάς, δεν είχε καμιά σχέση με τον εγκύκλιο αναρχισμό. Ούτε με τις οργανώσεις του ούτε με τ' άτομά του. Του φαινόταν πράγμα μακρινό να βιάφει κανείς τοίχους και να λογαριάζει τον εαυτό του για επαναστάτη.

Όμως, η καθημερινότητα της Άννας τον τάραξε κι εδώ. Του κλόνισε την αυτοπεποίθηση, που είχε χτίσει, τα τελευταία χρόνια ιδιαίτερα, πάνω σε βιβλία και κείμενα πολλά, αυτά που 'χε διαβάσει. Έβλεπε την Άννα, δίπλα του, ν' ακούει την αγαπημένη της μουσική, έργα για βιολί και πιάνο τις πιο πολλές φορές, και να γεννάει μετά έμπνευση μέσ' απ' το χάος. Κι αυτή της η έμπνευση κι η τέχνη που τη γονιμοποιούσε και μετά τη μεταμόρφωνε

στην άλλη, τη δική της πια την τέχνη, όλ' αυτά του φαίνονταν το πιο αυθεντικό αναρχικό βίωμα που θα μπορούσε ποτέ να φανταστεί, να υπάρξει. Πολύ πέρα απ' τις λογικές αιτιάσεις που 'χε μαζέψει, ο ίδιος, στο κεφάλι του. Κι αυτό του 'φερε και κάποιο θαυμασμό, αλλιώτικο από κείνον που 'χε για τη γυναίκα και την καλλιτέχνη Άννα. Τούτος ήταν ο θαυμασμός για τ' αυθόρμητο, για τ' απρόβλεπτο, για κείνο που σου μιλάει και σ' εκφράζει βαθιά χωρίς όμως να μπορείς και να το περιγράψεις και να το φτάσεις. Κι ήταν μόνο η αγάπη που δεν άφηγε κάτι σαν ζήλια, σαν μειονεξία κι απόσταση ν' ανθίσει εκεί ανάμεσα σε όλ' αυτά.

«Άννα, ξέρεις αυτή σου η ικανότητα ν' αντλείς έμπνευση και να μετατρέπεις την αταξία σε τέχνη, μου ασκεί μια πρωτόγνωρη μαγεία. Μου κεντρίζει κάτι βαθύτερο, αγγίζει και φτάνει βαθιά μέσα μου. Μου φαίνεται τόσο παράξενο, μα και τόσο όμορφο μαζί, το πόσο φυσικά σου βγαίνουν όλ' αυτά». Έτσι της είπε εκείνο το πρωί ο Μηνάς. Άλλαξε μετά ύφος και συνέχισε: «ξέρεις όμως μερικές φορές μου φέρνουν και κάποιο φόβο. Έτσι απρόβλεπτες που είναι οι διαδρομές σου αυτές».

Ήταν λιγάκι τρεμάμενη η φωνή του, το παρατήρησε η Άννα. Νωρίτερα, είχαν κάνει έρωτα. Και μετά, ο Μηνάς την είχε παρακολουθήσει για ώρα πολλή να ζωγραφίζει με τον παράξενο τον τρόπο της. Χτίστηκε έτσι, σιγά σιγά, μέσα του η συγκίνηση.

Δεν απάντησε κάτι η Άννα. Άφησε μόνο ένα χαμόγελο να φανεί, που μέσα του σαν να διακρινόταν μια μάλλον θολή απορία. Σαν κάτι να μην κατάλαβε η Άννα καλά στο λόγο του Μηνά.

Κι όμως, τη μετέτρεψε την απορία της αυτή, η Άννα,

τη μετέτρεψε σ' έκδηλη και τρυφερή, σε γλυκιά επιδοκιμασία. Τη μετέτρεψε σ' ένα γλυκό, μακρόσυρτο φιλί, με την ίδια μαγική κι ανεξερεύνητη μέθοδο που είχε για να μετατρέπει και την αταξία σε τέχνη.

Αυτή ήταν η Άννα.

* * *

Ο Μηνάς έκανε νέες παρέες στο Πολυτεχνείο. Όμως ο χρόνος που τους αφιέρωνε ήταν ελάχιστος. Το μυαλό και η ψυχή του παρέμεναν αλλού. Κι οι νέες του παρέες, τον κορόιδευαν καμιά φορά για το μεγάλο εκείνο κόλλημα που έδειχνε να έχει.

Έτσι, οι ώρες που περνούσε ο Μηνάς στ' αμφιθέατρα ήταν οι τελείως απαραίτητες. Κι ο χρόνος στους διαδρόμους και στο κουτσομπολιό και στην κλασική φοιτητική σχόλη ακόμη λιγότερος. Προς απογοήτευση των νέων γνωριμιών, που σιγά σιγά έφτιαχνε.

«Ρε συ Μηνά, δε μας συστήνεις κι εμάς στη φίλη σου, να μας συστήσει μετά κι αυτή στις φίλες της, μπας και βρούμε και μεις τίποτα;» έτσι του λέγαν οι συμφοιτητές του, μ' επιτηδευμένο παράπονο, για να κλαφτούν μετά που η δική τους η καθημερινότητα ήταν τόσο πεζή κι ανέραστη.

Πώς να τους το εξηγήσει τώρα ο Μηνάς ότι κάτι τέτοιο δε μπορούσε ποτέ να γίνει. Τις φίλες της Άννας ούτε ο ίδιος δεν τις γνώριζε. Ήταν αυτό μες στη 'συμφωνία' της σχέσης τους. Απ' την πρώτη μέρα. Πώς να το εξηγήσει τώρα στους συμμαθητές του; Εδώ ο Χάρης το άκουσε και παραξενεύτηκε. Κι όχι μόνο παραξενεύτηκε, μα το σχολίασε κι αρνητικά.

* * *

Κι ήταν ο έρωτας βέβαια πάνω απ' όλα αυτά. Αυτός καταλάμβανε το χώρο και το χρόνο, έδινε σφυγμό σε όλα. Αυτός γλύκαινε τις πίκρες, μαλάκωνε τη σκληράδα της μέρας. Έρωτας αφύσικος, έντονος, ατέλειωτος. Έρωτας παράξενος. Τόσο που καμιά φορά τον ένιωθε ευάλωτο, απρόβλεπτο.

Σκεφτόταν εκείνες τις παράξενες, τις γεμάτες μαγεία ζωγραφιές της Άννας που πάνω τους κυλούσε, που μέσα τους βυθιζόταν. Και που δεν ήξερε μετά, ούτε η ίδια, που θα τη βγάλουν.

Εκείνες ήταν που τρόμαζαν καμιά φορά το Μηνά. Από κει ξεκινούσε η κρυμμένη ανησυχία του. Κάποιες φορές, τις περισσότερες, όλ' αυτά τον μάγευαν. Κάποιες άλλες όμως αναρωτιόταν ανήσυχα. Αναρωτιόταν πού θα μπορούσαν άραγε κάποια στιγμή να την οδηγήσουν.

* * *

Αν, αν ποτέ κάτι αποκαλυπτόταν στη μαγική τους κατεβασία, αν κάτι αλλιώςτικο, κάτι το πανέμορφο έβλεπε μέσα τους η Άννα κι αν άστραφτε μετά η ίδια μέσα της. Αν το θάμπος τους την οδηγούσε μετά, την έφερνε σε δρόμο απότομο και μακρινό, σε δρόμο χωρίς επιστροφή.

Το fractal της λίμνης

Εκείνη τη μέρα είχε μελαγχολική διάθεση. Πήγε απ' τη σχολή αλλά δεν κάθισε παρά ελάχιστα. Συνάντησε κι αντάλλαξε δυο κουβέντες μονάχα με τη Θάλεια, μια παλιά της φίλη και γειτόνισσα, δυο χρόνια μεγαλύτερή της. Παλιότερα, όταν ήταν ακόμη έφηβη και τα δυο χρόνια φάνταζαν σαν απόσταση αστρική, η Θάλεια είχε μεγάλη επιρροή πάνω στην Άννα. Αυτή της είχε μιλήσει πρώτη και της είχε βάλει την ιδέα της σχολής των καλών τεχνών. Την έβλεπε που είχε πάθος με τη ζωγραφική, έβλεπε, μ' αισθήματα ανάμικτα, την παράξενη έμπνευση της Άννας, τις διαφορούμενες επιρροές που είχε από πράγματα αλλιώτικα, όπως τα μαθηματικά. Για μια στιγμή είχε μάλιστα φοβηθεί μήπως διάλεγε η Άννα τα μαθηματικά αντί για τη ζωγραφική. Έκανε τότε προσπάθεια να την πείσει, ίσως και να τη μεταπείσει, αφού κάποιες στιγμές φοβόταν ότι η Άννα είχε κιόλας πάρει τη λάθος απόφαση.

Η Θάλεια ήταν η φίλη που μαζί της η Άννα πήγε εκδρομή την επόμενη μέρα, μετά που σχετίστηκε με το Μηνά, στο Ζέπελιν. Και στη διάρκεια εκείνης της εκδρομής, εκτός απ' το Μηνά, η Άννα τής μίλησε και για την απόφασή της. Θα 'ταν η τέχνη, η ζωγραφική, ο βασικός της δρόμος στη ζωή. Έτσι της είχε πει τότε. Είχε πια διαλέξει. Τα δυο μαθήματα, αυτά που είχε πάντα μόνο εικοσάρια στο σχολείο είχαν αναμετρηθεί κι είχε νικήσει η τέχνη. Στα μάτια της Θάλειας μόνο, γιατί η Άννα ποτέ δεν

είδε ή δεν κατάλαβε κάποια τέτοια σύγκρουση. Κι είχε φέρει αυτή η εξέλιξη ανακούφιση μεγάλη στη Θάλεια. Σκέφτηκε μάλιστα ότι ίσως να 'χαν και κάποια σχέση, μεταξύ τους, τα δυο εκείνα περιστατικά, η απόφαση δηλαδή της Άννας κι η σχέση της με το Μηνά.

Και χάρηκε μετά η Θάλεια για τη φίλη της, όταν μπήκε κι αυτή στη σχολή. Εύκολα, μες στους πρώτους. Όταν έκλεισε πια οριστικά η απόφαση της Άννας, όταν έκλεισε προς τη σωστή μεριά.

Η Θάλεια ήταν μετά κι ένα απ' τ' άτομα εκείνα, που 'λεγε η Άννα στο Μηνά ότι προτιμάει να βλέπει μόνη της. Κι έτσι κι έγινε. Δεν είχε τύχει ποτέ να συναντηθούν οι τρεις τους. Κανείς δεν το 'χε επιδιώξει κι ούτε ποτέ θα τύχαινε στο μέλλον να βρεθούν κι οι τρεις μαζί.

* * *

Εκείνη τη μέρα ανταλλάξαν λίγες κουβέντες μόνο. Η Θάλεια την είδε που ήταν άκεφη. Της έκανε εντύπωση. Ήταν ακόμη ο πρώτος καιρός, ένας δυο μήνες ήταν μόλις, που είχαν ξεκινήσει τα μαθήματα. Της πέρασε λοιπόν απ' το μυαλό μήπως είχε κάποιο πρόβλημα με το νέο της περιβάλλον. Της πρότεινε τη βοήθειά της.

«Άννα, αν θες καμιά βοήθεια με τη σχολή πες το μου. Θα σου πάρει λίγο χρόνο να μπεις λιγάκι στο καλούπι εδώ, να συνηθίσεις. Κάνε λίγη υπομονή, σύντομα θα προσαρμοστείς, θα 'σαι πολύ ευχαριστημένη. Έτσι γίνεται με όλους. Θα δεις», της μίλησε η Θάλεια.

Έδειξε λιγάκι άβολα η Άννα. Σαν να περίμενε κάποια άλλη κουβέντα απ' τη φίλη της. Της χαμογέλασε λιγάκι αμήχανα, της είπε μετά. «Το φαντάζομαι Θάλεια, όλα θέ-

λουν μια προσαρμογή, το καταλαβαίνω».

Δεν πείστηκε η Θάλεια, δεν ένιωσε ότι άγγιξε εκεί που έπρεπε. Ξαναδοκίμασε.

«Ρε συ, έχεις τίποτα; Σαν να 'σαι αφηρημένη, στεναχωρημένη, κάτι ανάμεσα σ' αυτά μου μοιάζεις. Συμβαίνει τίποτα; Κανένας τσακωμός με το Μηνά ίσως;»

Όχι δεν ήταν αυτό. Για μια στιγμή σκέφτηκε η Άννα να μιλήσει στη φίλη της, να της πει. Να της πει τι όμως; Δεν είχε φτάσει ακόμη στο μυαλό η κακοκεφιά που 'βγαζε η παρουσία της όλη. Πώς να μπορέσει να την κάνει λόγια;

«Όχι, δεν έχω κάτι το συγκεκριμένο. Κακοδιάθετη φαίνεται πως είμαι. Θα φύγω, θα πάω σπίτι, δε θα πάω στο σχέδιο σήμερα», απάντησε η Άννα.

«Καλά θα το κάνεις, μακάρι να μπορούσα νά 'ρθω μαζί σου να σου κάνω παρέα αλλά έχω πρόγραμμα πολύ φορτωμένο σήμερα», συνέχισε η Θάλεια. Έβγαζε τώρα η Θάλεια κι έναν αέρα ανακούφισης, καθώς ένιωσε ότι ήταν κάτι το στιγμιαίο, τ' ασήμαντο, γι' αυτό και το περαστικό. Αυτό που απασχολούσε την Άννα. Της είπε ότι θα την έπαιρνε σύντομα τηλέφωνο να βρεθούνε, να τα πούνε από κοντά. Εδώ και λίγο καιρό η Θάλεια έμενε με το φίλο της. Δεν ήταν πια γειτόνισσες. Κι είχαν γι' αυτό αραιώσει κάπως κι οι συναντήσεις τους.

Φιληθήκανε. Χάθηκε μετά η Θάλεια σ' ένα διάδρομο. Πίσω από κάτι αφισοκολλητές που τσακώνονταν για το ποιος έχει προβάδισμα σε μια πρέζα ελεύθερο τοίχο. Η Άννα την παρακολούθησε πρώτα με το βλέμμα της. Κοίταξε μετά για λίγο, αδιάφορα κι αφηρημένα, τους αφισοκολλητές. Και μετά από λίγη ώρα, μετά που χάθηκε για τα καλά η φίλη της, κινήθηκε κι η ίδια σιγά σιγά προς την έξοδο. Θα 'παιρνε το λεωφορείο για το σπίτι. Έτσι το

σκέφτηκε εκείνη τη στιγμή.

* * *

Η μέρα ήταν κι αυτή κακόκεφη. Ίδια με την Άννα. Ένα διστακτικό φιλόβροχο είχε ξεκινήσει νωρίς το πρωί κι έφτασε από μόνο του κι έκανε την κίνηση των αυτοκινήτων στην Πατησίων ιδιαίτερα αργή και δύστροπη. Και το περπάτημα μετά των πεζών, βιαστικό έγινε κι αυτό κι αγχωτικό. Κινούνταν με γρήγορο βήμα, για ν' αποφύγουν όσο γίνεται και να κρυφτούν απ' το νερό τ' ουρανού, που έπεφτε έτσι, που και που, ακανόνιστα κι απρόβλεπτα. Και μια μουντάδα μετά, βαριά, που ακύρωνε κάθε ελπίδα ν' αλλάξει κάτι. Κι έδινε μάλλον υπόσχεση ότι έτσι θα τραβούσε η μέρα όλη. Ήταν αρχές Δεκέμβρη.

Όταν η Άννα βρέθηκε μες στην κίνηση άλλαξε ιδέα. Σκέφτηκε ότι ίσως στο σπίτι θα ήταν ο Μηνάς. Μάλλον προτιμούσε να μείνει για λίγο μόνη της, να φύγει η κακή διάθεση που, φαίνεται βοήθησε κι η μέρα, είχε περάσει για τα καλά μέσα της. Έκανε στροφή. Κινήθηκε προς την Πανεπιστημίου. Σκέφτηκε να πάει στον εθνικό κήπο. Εκεί θα μπορούσε, κάπως, ίσως, να γαληνέψει. Να νιώσει καλύτερα, να βγει απ' την κακή διάθεση.

Έφτασε στον κήπο σ' είκοσι περίπου λεπτά. Μπήκε απ' την πόρτα της Αμαλίας. Είχε κόψει πια το φιλόβροχο αλλά είχε προλάβει στο μεταξύ κι είχε σκαρώσει ένα σωρό λακκούβες με νερό κι είχε γεμίσει τον τόπο με λάσπη. Νερό και λάσπη αποθάρρυναν τελείως τους πεζούς να περάσουν μέσα από έναν άδειο πια κήπο. Ένιωσε μια ικανοποίηση που θα ήταν έτσι, ήσυχα κι έρημα.

Συνέχισε να περπατά, αργά, προσεκτικά. Ένιωθε τη

δροσιά της υγρασίας. Έδειχνε να την απολαμβάνει, κι ας ήταν χειμωνιάτικη, γι' αυτό κι ακόμη άχρωμη. Χαιρόταν μετά την ησυχία, που όλο και δυνάμωνε, που νικούσε κι έβγαινε σιγά σιγά πάνω απ' την ταραχή των λεωφόρων. Άρχισε τότε να σκέφτεται λίγο. Ν' αναρωτιέται για την αρχή της κακής της διάθεσης. Όμως κάτι το συγκεκριμένο να την είχε πειράξει ή να την είχε στεναχωρήσει δε μπορούσε να σκεφτεί ή ν' ανακαλέσει.

Συνέχισε έτσι να περπατάει. Μ' αληθινή κατεύθυνση, εκείνη μόνο που την κρατούσε όσο περισσότερο κι όσο μακρύτερα γινόταν, έξω απ' την ανακατωσουρά και την ταραχή της μέρας. Κι η ίδια, η θολή, σκέψη συνέχιζε να την επισκέπτεται, να τη γυροφέρνει. Να φεύγει και να ξανάρχεται, χωρίς απάντηση.

Με την ώρα το ερώτημα που την απασχολούσε γινόταν πιο συγκεκριμένο. Προσπαθούσε πια να φτάσει στην αρχή. Στην αρχή της κακής της διάθεσης. Άρχισε, σιγά σιγά, να διατρέχει το χρόνο. Τη χθεσινή μέρα.

* * *

Το βράδυ είχαν γυρίσει αργά στο σπίτι. Είχαν πάει μια από κείνες τις ατέλειωτες, τις γεμάτες, βόλτες τους, πριν καταλήξουν στο Ζέπελιν για μερικά ποτά, ο Μηνάς, καφέ ελληνικό, η Άννα. Τις απολάμβαναν κι οι δυο τους αυτές τις βόλτες, τις χωρίς κατεύθυνση. Τις χωρίς πολλές, πολλές κουβέντες. Μιλούσε η γαλήνη τότε κυρίως μεταξύ τους. Και τη διέκοπταν τούτη μόνο τα μακρόσυρτα, τ' ατέλειωτα φιλιά τους.

Όταν γύρισαν σπίτι ήταν πια μία η ώρα. Τον είχε προλάβει τότε η Άννα το Μηνά. «Μηνά, απόψε δε θέλω να

κάνουμε έρωτα. Προτιμώ να ζωγραφίσω», του είχε πει.

«Όπως θες Άννα» είχε απαντήσει μετά ο Μηνάς. Και συνέχισε «Μα έχεις κάτι;»

«Όχι τίποτα δεν έχω Μηνά. Έτσι μου 'ρθε μια όρεξη να ζωγραφίσω. Θα σε πείραζε ν' ακούσω λίγη μουσική; Θα σ' εμπόδιζε να κοιμηθείς;» απάντησε η Άννα προσπαθώντας να τον καθησυχάσει.

«Αφού ξέρεις βρε πόσο αγαπάω να σε κοιτάω να ζωγραφίζεις! Τι να μ' εμποδίσει, η μουσική; Απλά θα σε χαίρομαι ακόμη περισσότερο. Έτσι ξεκούραστος που είμαι, κάτι μου λέει πως θα σε παρακολουθώ μέχρι να τελειώσεις το νυκτερινό σου πίνακα», συνέχισε ο Μηνάς.

Ένα αδρό χαμόγελο, για το υπονοούμενο του Μηνά, διαγράφηκε στο πρόσωπο της Άννας. Ξεκίνησε μετά να ζωγραφίζει. Ξεκίνησε απ' την αρχή. Έναν καινούργιο πίνακα. Δε χρειάστηκε ν' ανοίξει κάποιο λεύκωμα εκείνη τη βραδιά. Λες κι ήταν ώριμη πια η έμπνευση. Ξέχασε μάλιστα να βάλει και τη μουσική που είχε πει στο Μηνά λίγο πριν. Τέτοια, αλλιώςτικη, σιγουριά πρέπει να 'νωθε, μ' αυτόν τον πίνακα, εκείνης της βραδιάς.

Κι οι πινελιές έβγαιναν αργά αλλά σίγουρα. Είχε ξαπλώσει ο Μηνάς και κοιτούσε να δει, να υποψιασθεί τι ακριβώς είχε στο μυαλό της η Άννα. Έτσι που απουσίαζε η μουσική κάλυψε ο ίδιος το κενό, σιγοφιθύριζε ο ίδιος κάποιο τραγούδι. Κάποιο τραγούδι των Doors ήταν. Ξανά και ξανά. Κι αναρωτιόταν ποια άραγε να 'ταν η διαδρομή της, ποιο ήταν το αποφινόν της θέμα. Όμως οι πινελιές έβγαιναν αργά, θα περνούσε ώρα να δείξουν, να φανούν οι βασικές μορφές, τα βασικά σχήματα πάνω στον καμβά. Ίσως να μη συνέβαινε καν εκείνη τη βραδιά. Ίσως να μη συνέβαινε ποτέ, σκεφτόταν με κάποια μελαγχολία.

Κι έτσι, μετά από ώρα, ο Μηνάς αποκοιμήθηκε. Κι έπαυσε ν' ακούγεται κι ο σιγανός εκείνος ο ρυθμός των Doors, που ο ίδιος σιγοτραγουδάγε.

Έβαλε τότε την απαλή μουσική η Άννα για να καλύψει το κενό. Βιολί είχε προτιμήσει εκείνη τη φορά, παρά πιάνο, όπως συνήθως το συνήθιζε.

* * *

Ακούγεται τώρα μόνο ο ήχος του βιολιού. Αργός και λυπητερός, υποδέχεται αυτός μόνος τα χρώματα. Έτσι αργά και δύσκολα, όπως βγαίνουν τούτη τη βραδιά στο χαρτί της Άννας. Και συνεχίζεται η συμφωνία αυτή του ήχου και του χρώματος μέχρι αργά, μέχρι μες τη βαθιά ησυχία της νύχτας. Μέχρι που, μετά, μετά από ώρες, αρχίζει να διακόπτεται απ' τους άλλους ήχους. Της γειτονιάς και των πρώτων εργατών της μέρας, που βγαίνουν πια στο δρόμο για τη δουλειά.

* * *

Η Άννα, στον κήπο, σκέφθηκε τότε, ανακάλεσε και μπήκε στην κάθε λεπτομέρεια της νύχτας, μέχρι εκείνη τη στιγμή. Ρώτησε αν ήταν αυτοί άραγε οι ήχοι, οι δεύτεροι, οι ήχοι του ερχομού της νέας μέρας, εκεί που ξεκίνησε η κακή της διάθεση. Ένωσε όμως τότε μια βέβαιη σιγουριά. Ότι δεν ήταν αυτή η στιγμή που έψαχνε να βρει.

* * *

Βάζει τώρα στην άκρη τα χρώματά της, κλείνει τη μουσι-

κή. Πέρφτει δίπλα στο Μηνά, το Μηνά τον κοιμισμένο εδώ και ώρες. Πέρφτει να κοιμηθεί και της έρχεται ο ίδιος ο ρυθμός του Μηνά στα χείλη.

Love me two times, babe. Love me twice today.

Την παραξενεύει. Τον σιγοφιθυρίζει, το σκοπό, λίγο κι' αυτή. Ξανά και ξανά. Έξω χαράζει. Το φιλόβροχο έχει πια αρχίσει.

Αποκοιμείται η Άννα μες το πρωί.

* * *

Κάθεται τώρα στη λίμνη, μες στον κήπο. Απόλυτη ερημιά τριγύρω. Και μέσα κι έξω και γύρω απ' τη λίμνη. Ακόμη κι οι πάπιες έχουν πια κουρνιαώσει στα σπιτάκια τους. Στην επιφάνεια της λίμνης σταλάζουν που και που τα δέντρα από πάνω. Κι οι στάλες κάνουν μεγάλους, ωραίους, κύκλους, που απλώνονται αργά, με συμμετρία για να σκεπάσουν όλη τη λίμνη. Μόνο που εκεί, στο διάβα τους, συναντούν τους άλλους κύκλους. Εκείνους που 'ρχονται απ' τις πολλές, γειτονικές σταγόνες. Εκείνες που κύλησαν απ' τα πολλά τα διπλανά τα δέντρα.

Συναντιούνται οι κύκλοι. Συγκρούονται κι ανακατώνονται. Καταστρέφει ο ένας τον άλλο. Έτσι φαίνεται στην Άννα να συμβαίνει. Κι έρχονται μετά κι άλλοι κύκλοι. Από άλλες σταγόνες. Κι η όμορφη, η αρχική η αρμονία, η συμμετρία του κάθε κύκλου χωριστά δεν υπάρχει πια πουθενά. Η ομορφιά του καθένα τους έχει κρατήσει για λίγο μονάχα. Έχει πια χαθεί.

Ανασηκώνει όμως τώρα το βλέμμα η Άννα. Βάζει τώρα όλη τη λίμνη, τη βυθίζει μες στο βλέμμα της. Και της αποκαλύπτεται τότε, πάνω απ' τη χαμένη πια αρμονία των

μοναχικών κύκλων, μια άλλη εικόνα. Όχι, οι κύκλοι δεν έχουνε χαθεί. Τώρα, απ' τη νέα απόσταση του ματιού της, τους βλέπει όλους μαζί ν' ανασυνθέτουν μια μαγευτική εικόνα. Η λίμνη όλη τραγουδά στην Άννα. Κι αυτή βυθίζεται και χάνεται μες στην ανείπωτη εκείνη συμφωνία.

Στην αρμονία των χαμένων κύκλων. Στην ασύλληπτη εκείνη ομορφιά. Στην ομορφιά της αταξίας.

Ταράζεται. Γεμίζουν τα μάτια δάκρυα, καθαρίζουν. Καθαρίζουν και δυναμώνουν. Δυναμώνουν και βλέπουν πια πίσω απ' τη μαγεία της μικρής λίμνης. Βλέπουν επιτέλους εκείνο που έψαχνε. Της το 'χει αποκαλύψει πια καθαρά η μουσική των σταγόνων. Η μουσική των κύκλων, των κύκλων που παίρνουν τώρα τις νέες τους μαγικές μορφές.

Love me two times, babe, love me twice today.

I'm goin' away.

* * *

Είναι πράγματα που δεν έχουν απάντηση. Κι έτσι δεν προσαρμόστηκε όπως της είπε η Θάλεια ότι θα συμβεί, πριν λίγες ώρες μόνο, στη σχολή της, στις καλές τέχνες. Κι έτσι δεν αφέθηκε ούτε και μες στο μεγάλο έρωτα, αυτόν τον πρόσφατο με το Μηνά. Γιατί άραγε δε θέλησε κι αρνήθηκε να δοθεί σ' αυτές τις δυο, μεγάλες της αγάπες; Απάντηση δε θα 'παιρνε ποτέ γι' αυτά.

Κι είναι διαδρομές που δεν τις έχει ο χάρτης. Όπως αυτή, απ' το χθεσινό πίνακα, στο στίχο μετά, στην πλανεύτρα την συμφωνία της λίμνης τώρα. Στη λίμνη που καταπίνει αδηφάγα τους νερένιους κύκλους και μαζί τους κάθε το προβλέψιμο. Και φτιάχνει απ' τη σάρκα τους

μια άλλη ζωγραφιά, πανωραία και παράξενη ετούτη, αθέατη κι ακατανόητη για τους πολλούς. Την ψιθυρίζει η λίμνη αλλά δεν ακούγεται. Νιώθεται μόνο απ' τους λίγους. Και δεν ακούγεται, μήτε ερμηνεύεται από κανένα.

Κύλησε η Άννα στο αδυσώπητο εκείνο fractal της λίμνης. Αφέθηκε και μαγεύτηκε και ξεγελάστηκε το βλέμμα της. Προσπάθησε να χωρέσει τη λίμνη. Κι αντί γι' αυτό την έβαλε η λίμνη σε μια τρελή δίνη, σε μια δίνη δική της, ανεξέλεγκτη. Κι όπως τότε που βυθιζόταν στα fractal και δεν ήξερε που θα βγει η ψυχή της και ποια διαδρομή θα τραβήξει το μολύβι της πάνω στο χαρτί της, έτσι και τώρα ιδέα δεν είχε που θα 'βγαινε απ' το fractal της φύσης που μέσα του τώρα κυλούσε, έτρεχε. Ένα ήταν το σίγουρο. Ότι θα 'βγαινε μακρוא, θα 'βγαινε αλλού.

Είναι πράγματα που δεν έχουν απάντηση. Γι' αυτό και τα ονοματίζουν παραξενιές της νιότης. Λέγεται ότι αυτά τα ορίζει μόνο η νιότη. Κι αυτά μετά, με τη σειρά τους, ορίζουν κι αυτά τη νιότη. Αυτόν τον παρασερμό, την αταξία. Την αταξία, την ευλαβική, μόνο. Γιατί η αταξία η ανόητη υπάρχει κι αργότερα, δε σβήνει με τη νιότη. Αταξία ευλαβική, σαν εκείνη την ξελογιάστρα, τη μαγική συμφωνία της μικρής λίμνης.

Κι αυτά τα πράγματα τ' ακατανόητα φαίνεται ότι στέλνουν και σημάδια πριν. Πριν σε ρουφήξουν για τα καλά μες στη δίνη τους. Στέλνουν σημάδια δίστιχα. Σαν εκείνο του Μηνά που του το δανείστηκε μετά, έτσι, ελαφρά κι αστόχαστα, η ιέρεια της σημερινής μέρας. Αυτή που στροβιλίζεται τώρα ασάλευτη και δακρυσμένη δίπλα στα γαλήνια νερά της λίμνης.